

alumni orthopedagogiek

nieuwsbrief 2023 (2)

Colofon

Beste Alumni,

Welkom in de tweede editie van de alumni nieuwsbrief voor 2023 (jaargang 13).

Dit nummer staat andermaal weer vol met interessante nieuwtjes en verhalen. We beginnen met een artikel waarin onze nieuwe hoogleraar Prof. dr. Marijn van Dijk zich voorstelt, terwijl ook de interim-voorzitter dr. Paulien een soort van afscheid heeft geschreven.

We hebben liefst drie orthopedagogen die aan het woord komen. Zeker de moeite van het lezen waard daar deze drie elk een andere invulling hebben gegeven aan het 'Orthopedagoog zijn', terwijl een van hen datgene hij geleerd heeft tijdens de studie in de 90'er jaren deels op andere manieren heeft ingezet.

We hebben het terloops ook even het 55-jarig bestaan dat in de maand juni van dit jaar werd gevierd. Uiteraard brengen we je bij met informatie over aandacht in de media en meer omtrent Orthopedagogiek in Groningen en brengen we berichten uit de organisatie zelf. Nieuw is de rubriek 'Uit het werkveld'.

We nemen een blik in de 'Oude doos' en halen herinneringen op aan vroeger. Er is ruimte voor nieuwe medewerkers, die zich voorstellen. Ook kijken we naar de promoties, die de afgelopen periode hebben plaats gevonden.

Wens jij ook een bijdrage te leveren aan de volgende nieuwsbrief dan kan dat door de teksten te sturen naar of door contact op te nemen met: HKnot@home.nl Ik wens je veel leesplezier. Hans Knot

Redactie:
Hans Knot, Coördinator Alumni Orthopedagogiek Groningen
en dr. Jana Knot- Dickscheit, UHD Basiseenheid Orthopedagogiek
Secretariële ondersteuning: Miranda Cazemier van den Berg en Hanna Hubner.
Postadres: Alumni Orthopedagogiek, Populierenlaan 8, 9741HE Groningen

https://www.rug.nl/gmw/pedagogical-and-educational-sciences/alumni/alumnivereniging_orthopedagogiek/nieuwsbrief

<https://www.facebook.com/ActualiteitenCollegesEnExcursies>

Foto's Archief Orthopedagogiek, GMW afdeling Communicatie, Marketing en Voorlichting en onder meer van de auteurs in dit nummer.

Marijn van Dijk

Nieuwe Hoogleraar

Prof. dr. Marijn van Dijk is per 1 september benoemd als hoogleraar Orthopedagogiek en voorzitter van de Basiseenheid Orthopedagogiek Leren en Ontwikkelen. In het hoofdartikel in deze editie van de alumni nieuwsbrief Orthopedagogiek heten wij haar welkom en laten haar graag aan het woord:

Kun je iets vertellen over jouw achtergrond?

Ik ben al vele jaren verbonden aan de faculteit GMW; ik werkte hiervoor bij de basiseenheid Ontwikkelingspsychologie. In de periode 1997 tot 2002 was ik daar promovendus. Daarna heb ik een periode aan de Open Universiteit gewerkt om in 2008 terug te keren naar de Ontwikkelingspsychologie. Ik ben toen aangenomen als universitair docent in een tenure track, waarna ik na enkele jaren ben bevorderd tot universitair hoofddocent en tenslotte tot adjunct hoogleraar. De laatste vier jaar was ik ook voorzitter.

Wat maakte dat je hebt gesolliciteerd op een functie als hoogleraar bij orthopedagogiek in Groningen?

Mijn sollicitatie was vooral inhoudelijk gemotiveerd. Mijn onderzoek is vrij divers en bewoog zich de laatste jaren steeds meer in de richting van de Orthopedagogiek. Ik deed al onderzoek naar (eerste en tweede) taalverwerving, verbaal redeneren in de kleuterklas en het eetgedrag van peuters met ontwikkelingsproblemen. Mijn doel was om de onderlig-

gende ontwikkelingsprocessen van kinderen te begrijpen. De afgelopen jaren is mijn belangstelling steeds meer verschoven naar problemen in de ontwikkeling (bijvoorbeeld voedingsproblemen) en het leren van kinderen 'at risk' (bijvoorbeeld jonge vluchtelingleerlingen).

Mijn onderzoek is procesgericht, en aangezien kinderen zich *in interactie* met anderen in een fysieke context ontwikkelen is mijn onderzoek gericht op het bestuderen van deze interacties. Mijn visie op ontwikkeling als complex, transactioneel proces sluit goed aan bij de Orthopedagogiek als wetenschappelijke discipline. Ik werkte al jaren samen met verschillende collega's Orthopedagogiek. Ik vind dat er zeer waardevol onderzoek wordt gedaan en voel me hier nauw mee verwant. Daarom was de drempel om te solliciteren niet zo hoog. De leerstoel waarop ik heb gesolliciteerd heet officieel

Orthopedagogiek, i.h.b. leer- en onderwijsproblemen bij kinderen en jongeren 'at risk'. Zelf wil ik het liever *Orthopedagogiek, i.h.b. leer- en ontwikkelingsproblemen bij kinderen 'at risk'* noemen. Dat past beter bij mij. Mijn onderzoek gaat namelijk vooral over processen van leren en ontwikkelen, onder moeilijke omstandigheden.

Welke opleiding heb je gedaan en wat was het promotieonderzoek met welk onderwerp?

Ik heb Kinder- en Jeugd Psychologie gestudeerd in Tilburg (toen nog: Katholieke Universiteit Brabant). Daarna heb ik korte tijd in de praktijk gewerkt, onder andere in het speciaal onderwijs en met kinderen met meervoudige beperkingen. In 1997 ben ik gestart met mijn promotieonderzoek in Groningen. Dit was onder begeleiding van Prof. dr. Paul van Geert, die een grote invloed heeft gehad om mijn denken over ontwikkelingsprocessen. Mijn promotieonderzoek ging over de rol van intra-individuele variabiliteit in de vroege taalverwerving. Voor dit onderzoek heb ik de taal van kinderen voor lange tijd gevolgd, aan de hand van veel herhaalde observaties. De tijdseries die dit opleverde heb ik geanalyseerd met niet-lineaire methoden. Het onderzoek had een sterke basis in de theorie van complexe dynamische systemen. Deze is nog steeds richtinggevend voor mijn onderzoek

Wat zijn volgens jou de onderzoeks- en onderwijsvraagstukken die in de komende jaren onze aandacht verdienen?

Een belangrijke vraag is hoe we er aan kunnen bijdragen dat alle kinderen zich goed kunnen ontwikkelen en kunnen leren in een rijke, inclusieve context. Bij het leren op school spelen leerkrachten een sleutelrol. Terecht is tegenwoordig veel aandacht voor diversiteit in het onderwijs, maar in de praktijk is dit niet eenvoudig. In het onderwijs moet momenteel teveel in te weinig tijd. Er is veel prestatiedruk en administratieve druk. Het gevolg is dat zowel leerkrachten als leerlingen worden overvraagd. Cruciaal is de vraag hoe leerkrachten onder deze omstandigheden tegemoet kunnen komen aan specifieke onderwijsbehoeften van alle kinderen. Een oplossing ligt volgens mij in het investeren in het dagelijks handelen van de leerkracht, in individuele situaties. Leren en ontwikkelen zijn bij uitstek *processen* en hebben *proceskenmerken*. Zo zijn ze niet 100% 'planbaar', want ze ontstaan in concrete situaties, van moment tot moment. Daarbij zijn processen ook multicausaal (meerdere factoren beïnvloeden elkaar zodat oorzaak en gevolg door elkaar lopen) en transactioneel (er is sprake van continue en wederkerige aanpassing). Een goede leerkracht kan zien wat er in het hier-en-nu gebeurt en reageert adaptief. Er is dus aandacht nodig voor de microdynamiek van het leren in relatie tot de langere termijn van leren en ontwikkelen. Leerprocessen verschillen ook van individu tot indi-

vidu. Wanneer we leer- en ontwikkelingsproblemen van kinderen 'at risk' willen oplossen, moeten we eerst helder hebben *hoe* de individuele processen zich kenmerken. Dit is volgens mij een van de grootste vraagstukken voor de komende jaren: hoe kunnen we individuele leer- en ontwikkelingsprocessen begrijpen en hoe lateren we kennis over individuen in een specifieke context aan wat we weten over wat voor 'de meeste leerlingen' (of: 'de meeste leerlingen met bepaalde eigenschappen') werkt?

Leer- en ontwikkelingsprocessen vinden uiteraard niet alleen plaats op school. Ook in de thuisomgeving doen kinderen rijke leerervaringen op, en ook deze processen zijn multicausaal en transactioneel. Problemen in de ontwikkeling manifesteren zich soms al op jonge leeftijd en kunnen diffuus zijn. Aspecten van typische en atypische ontwikkeling lopen meestal dwars door elkaar heen. Ouders ontdekken al vroeg dat hun kind regelmatig langs de meetlat van 'het gemiddelde kind' wordt gelegd en doen dit zelf ook. Maar dit gemiddelde kind bestaat niet. Ontwikkeling en leren verloopt niet lineair en er is sprake van een grote variabiliteit zowel tussen kinderen als ook binnen kinderen. Ook in de thuissituatie is er sprake van een soort prestatiedruk: de meeste ouders willen het graag goed doen en "het beste uit hun kind halen". Hierdoor ontstaat een druk op vroegsignalering of zelfs vroegdiagnostiek, terwijl dit lang niet altijd aan de orde is (en soms onwenselijk is). Deze balans tussen ruimte geven aan individuele ontwikkeling en individuele leerprocessen van kinderen en tegelijk opletten wanneer problemen zich gaan voordoen, is een maatschappelijk vraagstuk waar orthopedagogen aan kunnen bijdragen middels wetenschappelijk onderzoek.

In het universitair onderwijs moet ook veel in weinig tijd. We stomen per slot van rekening studenten klaar voor het werk als orthopedagoog in de praktijk. Het is daarom terecht dat er veel aandacht is voor de stage die studenten lopen. Naar mijn mening dient er echter meer ruimte voor theoretische verdieping te zijn. Orthopedagogen zijn bij uitstek 'scientists practitioners', en moeten in de opleiding wetenschappelijke kennis opdoen en leren denken en analyseren als wetenschappers. Dit vraagt ook kritische reflectie op de opbouw van het onderwijsprogramma.

Welke ambities heb je als hoogleraar persoonlijk en voor de Basiseenheid Orthopedagogiek: Leren en Ontwikkelen?

Ik heb veel persoonlijke ambities, maar in de eerste weken van mijn nieuwe functie lijken deze bijna naar de achtergrond te zijn verdwenen! Er zijn zoveel nieuwe indrukken! Een van mijn ambities is het uitbreiden van een onderzoek naar jonge vluchtelingleerlingen in het primair onderwijs. Samen met Elisa Kupers (UHD

Orthopedagogiek) en Myrte Gosen (UD Communicatiewetenschappen, Faculteit Letteren) heb ik recentelijk een subsidie verworven vanuit het Ubbo Emmius Fonds. Dit maakt het mogelijk om een vervolg te geven aan een eerdere studie naar deze doelgroep. In deze eerdere studie hebben we geconstateerd dat jonge vluchtelingleerlingen in het Nederlandse onderwijs een verminderd welbevinden hebben en dat er minder beschermende factoren (zoals goede relaties met medeleerlingen, een positief zelfbeeld) aanwezig zijn. Ook bleek dat leerlingen die veel traumagerelateerd gedrag lieten zien in de klas (zoals vermijdingsgedrag, plotse wisselingen in arousal, dissociëren), een geringere voortgang hadden in het leren van de Nederlandse taal. Dit was vooral het geval voor taalproductie.

Dit geeft aan dat sociale participatie in de klas heel belangrijk is want dit hangt zowel samen met welbevinden als met het gebruiken van een nieuwe taal. Nu we deze nieuwe subsidie hebben gekregen kunnen we het trauma-gerelateerd welbevinden van jonge vluchtelingleerlingen gaan koppelen aan de talige interacties die deze leerlingen hebben met hun leerkrachten. Het onderzoek zal dus worden gebaseerd op observaties van alledaagse situaties in de klas. Daarnaast vragen we ook leerkrachten te reflecteren op hun interacties met deze groep leerlingen. Het doel is tot een interventieontwerp te komen om leerkrachten te ondersteunen in het onderwijspraktijk met jonge vluchtelingleerlingen.

Naast dit onderzoek is er ook de ambitie om mijn andere onderzoekslijnen naar leerkracht-leerling en ouder-kindinteracties voort te zetten en uit te breiden. In veel van mijn projecten worden processen van sociaal-emotionele synchronisatie en co-regulatie geobserveerd, in een onderwijssituatie (bijvoorbeeld in een project naar taalontwikkeling tijdens overgang naar de

basisschool) maar ook in alledaagse opvoedsituaties (in projecten over voorlezen, eetgedrag en troosten). De observatie van het gedrag in naturalistische contexten geeft inzicht in het systeem en de onderliggende interactieprocessen. Mijn expertise ligt in het kwantificeren van deze processen van wederkerige en het koppelen van deze maten aan meer distale maten en ontwikkelingsuitkomsten.

Voor de Basiseenheid *Leren en Ontwikkelen* heb ik de ambitie om de samenhang in het onderzoeksprogramma te versterken. Binnen de basiseenheid zijn veel verschillende onderzoekslijnen, bijvoorbeeld naar inclusief en speciaal onderwijs, leer- en onderwijsproblemen, leerkracht-leerlinginteracties en sociale participatie, maar ook naar executieve functies bij jonge kinderen en de ondersteuning van mensen met ernstige meervoudige beperkingen of doofblindheid. De Groningse groep heeft op dit punt ook een goede (landelijke en internationale) bekendheid. Ik denk dat er een gedeelde gerichtheid is op de onderliggende processen en het systeem rond kinderen (en volwassenen) in verschillende contexten. Er kunnen meer dwarsverbanden gelegd worden en de gezamenlijke visie kan nader worden uitgewerkt.

Hoe zie je de rol van alumni?

Alumni weten wat er speelt op de werkvloer en houden de wetenschap 'gegrond' in de dagelijkse praktijk. Ook kunnen alumni via hun contact met de universiteit op de hoogte blijven van nieuwe wetenschappelijke inzichten. Ik kom dus van Ontwikkelingspsychologie en een belangrijk verschil is dat de Orthopedagogiek meer handelingsgericht is en wat betreft het onderzoek sterkere wortels heeft in de praktijk van onderwijs en (jeugd)zorg. Om deze reden zijn alumni voor de Orthopedagogiek misschien nog wel belangrijker.

Orthopedagoog aan het woord: Anna Titawano

Ook in deze nieuwsbrief ruimte voor eigen verhalen van alumni orthopedagogiek die gedurende de afgelopen zes decennia in Groningen zijn afgestudeerd.

Anna Titawano studeerde in Groningen van 2001 tot en met 2006. Ze liep stage bij het SBC Dagactiviteitencentrum van de White Yellow Cross Care Foundation op het eiland Sint Maarten in het Caribisch Gebied.

'Mijn naam is Anna Titawano. Mijn achternaam heb ik niet gekregen van mijn Nederlandse moeder, maar van mijn Molukse vader. U zult zich afvragen waarom dat van belang is voor een stuk over mijn studietijd en werkervaring, daar kom ik zo op.

Ik kan me nog heel goed herinneren dat Dr. Jelle Drost ooit tijdens een van de eerste colleges zei: "Bedenk jullie eens goed waarom je zo gek bent dat je voor deze studie hebt gekozen. Want waarom zou je je bezig willen houden met problemen van anderen?" Een antwoord op die vraag had ik toen niet, maar die vraag bleef wel hangen. Het liefst was ik destijds niet naar de universiteit gegaan, maar naar de kunstacademie of het conservatorium. Mijn vader zei echter altijd: "Haal er uit wat er in zit!" Als je de mogelijkheid had naar de universiteit te kunnen, dan ging je daar naar toe.

Mijn vaders ouders kwamen in 1951 op dienstbevel naar Nederland, mijn opa diende in het Koninklijk Nederlands Indisch leger, KNIL. In het nieuwe Indonesië was geen plaats voor deze groep militairen die al die jaren voor Nederland hadden gevochten en bij de onafhankelijkheid van Indonesië terug wilden naar hun eigen land, Maluku dan wel de Molukken. De Molukken is een eilandengroep in het Oosten van de Indische Archipel.

Omdat Maluku eveneens onafhankelijk wilde worden en zich wilde afscheiden van Indonesië, was het voor de 12.000 militairen en hun gezinnen niet mogelijk om terug te keren naar hun land en werden ze 'tijdelijk' overgebracht naar Nederland. Bij aankomst werden ze per direct ontslagen uit dienst. Werkloos werden ze de eerste jaren in verschillende kampen ondergebracht. Dat zogenaamd tijdelijke verblijf in Nederland is inmiddels 72 jaar.

Mijn vader als kind (links op de foto) met zijn broertjes in kamp Schattenberg.

Mijn vader werd hier geboren en groeide op in kamp Schattenberg, het voormalig doorgangskamp Westerbork. Hij kon goed leren en wilde graag naar de HBS, maar heeft vaak moeten ervaren dat hij als Molukker hier niet de kansen kreeg die zijn Nederlandse klasgenoten wel hadden. Hij pushte mij daardoor altijd om de kansen te pakken die ik kon pakken.

Het gegeven dat mijn grootouders nooit meer terug konden naar het land waar ze zo naar verlangden, heeft ervoor gezorgd dat ze de blik naar de toekomst hebben gericht en er hier toch wat van hun leven probeerden te maken. Ik heb veel bewondering gekregen voor hun flexibiliteit en doorzettingsvermogen. Het gedwongen verder moeten

leven in een land, zo anders dan het land waar je vandaan komt, heeft echter ook gezorgd voor trauma. Alle vruchteloze pogingen om dit onder de aandacht te brengen bij de Nederlandse regering zorgden voor een diep geworteld gevoel van je niet gehoord en gezien voelen. Dit gevoel heb ik ook gezien bij mijn vader en herken ik af en toe ook bij mezelf.

Ik denk dat ik daardoor altijd een interesse heb gehad in mensen - met name mensen van niet westerse culturen - en dat ik het belangrijk vind om me in te zetten voor mensen die hulp nodig hebben. Na de middelbare school koos ik daarom voor de studie orthopedagogiek.

Tijdens mijn stage met vriendin en studiegenoot Floor 't Sas bij het SBC Dagactiviteitencentrum op Sint Maarten heb ik geleerd hoe belangrijk het is om goed te luisteren naar wat de behoeftes van mensen zijn. Alleen dan kan je komen tot een goede werkrelatie. Tijdens onze stage werden wij vanuit de universiteit begeleid door dr. Ineke Oenema-Mostert. Het doel van de stage was het implementeren van het Portage Programma, om zo de ontwikkeling van de cliënten van het dagactiviteitencentrum meer te stimuleren op verschillende ontwikkelingsdomeinen.

De trouwfoto van mijn grootouders, gemaakt op 10 mei 1950 in Makassar, Celebes.

Voor mijn afstudeerscriptie heb ik onderzoek gedaan naar de sociaal-emotionele ontwikkeling van asielzoekerskinderen onder begeleiding van Prof. dr. mr. Margriete Kalverboer. De wijze waarop deze kinderen in Nederland worden opgevangen, heeft diepe indruk op me gemaakt. Het feit dat zij steeds opnieuw gedwongen moeten verhuizen en vaak al vele azc's achter de rug hebben, in combinatie met ouders die vaak kampen met PTSS, depressies of andere psychische klachten, vond ik onmenselijk. Het deed me denken aan de opvang van mijn opa en oma destijds in Nederland en de wijze waarop mijn vader opgroeide in de houten barakken van Schattenberg.

Nadat ik was afgestudeerd lagen de banen niet voor het oprapen en ben ik, na de verhuizing van mijn vriend en mij naar Utrecht, gestart met een baan als groepsleider binnen de verstandelijk gehandicaptenzorg. Na een jaar daar gewerkt te hebben vond ik een baan als behandelcoördinator binnen de residentiële jeugdzorg in Almere. Hier heb ik bijna 11 jaar gewerkt en veel ervaring opgedaan met verschillende doelgroepen, zoals de LVB doelgroep en tienermoeders.

In de tussentijd kon ik daar de opleiding tot Orthopedagoog-Generalist volgen en zo ook de EMDR-cursussen basis en vervolg. Omdat ik inmiddels ook zelf individuele behandelingen gaf, was het een logische stap om te starten met het VGCT-traject tot cognitief gedragstherapeut, welke ik in 2020 heb afgerond.

Na vele reorganisaties kwam ik tot de conclusie dat ik klaar was met de onrust binnen de jeugdzorg en ben ik gestart bij de psychologenpraktijk van mijn voormalig collega Simone Ebbers in Zwolle. Op deze fijne werkplek heb ik in twee jaar veelal traumabehandeling gegeven aan volwassenen, kind en jeugd.

Omdat het reizen op een gegeven moment veel werd in combinatie met het inmiddels hebben van twee kleine kinderen, heb ik in 2018 de overstap gemaakt naar de SGGZ in Utrecht. Op een gegeven moment tippte een collega mij de 3-jarige opleidingsplek voor psychotherapeut kind en jeugd bij PsyMens. Sinds september 2022 ben ik daarmee met veel plezier gestart. Inmiddels ben ik een jaar onderweg en zoals ik had verwacht past de opleiding mij als een jas.

Ik vind het belangrijk om jongeren en ouders het gevoel te geven dat ze welkom zijn en er zorg voor te dragen dat ze echt gezien en gehoord worden. Ook vind ik het noodzakelijk om goed te snappen hoe de problematiek van de cliënt samenhangt met zijn verleden en leergeschiedenis en door welke factoren de problematiek in stand wordt gehouden. Door mijn eigen ervaringen ben ik me ervan bewust dat het binnen een behandeling belangrijk is om aandacht te hebben voor waar je wortels liggen. Kennis daarover is relevant voor het vormen van je identiteit en jezelf 'heel' voelen.

Inmiddels denk ik dus een antwoord te hebben gevonden op de vraag van meneer Drost waarom ik destijds voor orthopedagogiek heb gekozen, namelijk dat ik van huis uit heb meegekregen hoe belangrijk het is om er te zijn voor anderen, en hen echt te zien en te horen. Ik denk dat het van meerwaarde is dat ik de opleiding orthopedagogiek en orthopedagoog generalist als basis heb voor mijn huidige werk in de SGGZ. Ik ben daardoor geneigd altijd te kijken naar de contexten waarin een kind opgroeit. De huidige plannen rondom de nieuwe beroepsstructuur waarin orthopedagogen straks de toegang tot de opleiding tot GZ-psycholoog generalist en klinisch psycholoog-psychotherapeut zullen worden ontzegt vind ik ongelofelijk jammer en geen goede ontwikkeling. Mijns inziens moet de toegang tot deze opleidingen mogelijk blijven. Zo behouden orthopedagogen dezelfde ontwikkelingskansen als psychologen.

Interim voorzitter bij de basiseenheid Leren en Ontwikkelen (januari 2022 - augustus 2023) Pauline Schreuder

Tot mijn grote verbazing werd ik eind 2021, op de valreep van de kerstvakantie, gebeld door de vice-decaan van de faculteit met de vraag of ik per 1 januari 2022 interim-voorzitter van de basiseenheid LO zou willen worden. Nu ben ik geen Pippi Langkous, dus mijn eerste reactie was niet "nooit gedaan, dus ik denk dat ik het wel kan", maar eerder:

"waarom ik?" en "waarom denk je dat ik dat zou kunnen"? Goed, ik werk al lang bij Pedagogische Wetenschappen, maar dan bij de basiseenheid Pedagogiek/Jeugdstudies en mijn kennis van de Orthopedagogiek is zeer minimaal. Maar dat laatste zou geen probleem zijn en na een nachtje slapen, hakte ik de knoop door en zei dat ik het wel wilde proberen. Op hoop van zegen, of zo.

Door mijn werkervaring bij de opleiding kende ik natuurlijk wel delen van het programma van Orthopedagogiek en ook de meeste collega's had ik wel eens gesproken, al was het een paar woorden bij de koffie. Een van de belangrijkste vragen waar ik mee begon was daarom vooral of men mij kon accepteren als interim voorzitter, die 'van de andere afdeling' kwam en zoiets nog niet eerder had gedaan. Ik hield een rondje kennismakingsgesprekken en het werd mij al snel duidelijk dat velen het volste vertrouwen erin hadden dat het allemaal goed zou gaan. Op advies van Annette van der Putten, die mij was voorgegaan als voorzitter, dacht ik na over wie vice-voorzitter zou kunnen worden en kwam al snel uit bij Elisa Kupers. Dat bleek een gouden greep.

Een paar grote uitdagingen, die er lagen, waren het opstarten van een nieuwe wervingsprocedure voor een

hoogleraar en het dempen van de grote gaten die er in de formatie zaten, want die leidden weer tot hoge werkdruk met name bij de begeleiding van stages en de scripties. In het wekelijkse overleg met Anna Lichtwarck-Aschoff en Jana Knot-Dickscheit van de basiseenheid GOK bespraken we deze kwesties en vele anderen meer. Opvallend, belangrijk én hartverwarmend was de sfeer in dat overleg voor mij: open, constructief en met waardering voor elkaars inbreng qua stijl en inhoud. Die solidariteit, het gevoel van samen de storm(en) te trotseren, was een geweldige ervaring.

En daarnaast was er natuurlijk Miranda Cazemier van den Berg die pro-actief allerlei punten onder mijn aandacht bracht en altijd bereid was om dingen uit te zoeken. Tenslotte mag ik Carolien Lunenburg niet overslaan, die met haar precisie en scherpzorgde voor de juiste informatie over studentenaantallen, formatieruimte en werkbelasting, in combinatie met veel kennis over de mogelijkheden en grenzen van collega's.

Na ongeveer een jaar hadden we weliswaar een sollicitatieprocedure voor een nieuwe hoogleraar in gang gezet, maar was die nog niet gevonden dus het leek me logisch dat ik mijn contract, dat voor één jaar zou lopen, ging verlengen. Gelukkig waren zowel het MT als het Faculteitsbestuur het daar ook mee eens, zodat we uiteindelijk in de loop van het voorjaar van 2023 het besluit konden nemen om Marijn van Dijk te vragen de nieuwe hoogleraar te worden. En aldus geschiedde.

Voor mij is het nu dus tijd om het voorzitterschap over te dragen aan Marijn, die ook inhoudelijk een bijdrage kan leveren aan de verdere ontwikkelingen binnen de basiseenheid. Ik ga niet "terug" naar Pedagogiek/Jeugdstudies (zoals sommige collega's vroegen), want ik was er nooit weggegaan..... maar mijn activiteiten zullen zich nu wel weer met name op de bovenste verdieping van het Nieuwenhuisgebouw afspelen. Ik ben geraakt en ook een beetje ontroerd door het vertrouwen en de steun van alle Ortho-collega's: dankzij hen heb ik een heel goede (OK, ook intensieve!) tijd gehad bij de basiseenheid LO. Tijd voor een volgend hoofdstuk!
September 2023

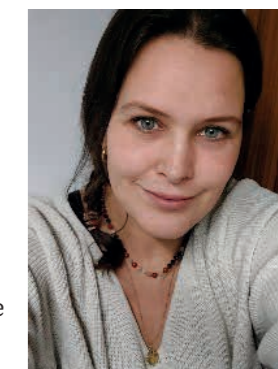
Bevorderingen

Lydie Zwartenkot-Norder

Lydie Zwartenkot-Norder en Anouk van Es zijn per 1 juni 2023 bevorderd tot docent 3. Lydie richt zich vooral op het coördineren van de master- en bachelorstages Orthopedagogiek en verzorgt onderwijs. Anouk houdt zich bezig met onderwijs en het coördineren hiervan binnen zowel de bachelor als de master Orthopedagogiek. Lydie en Anouk zijn bekende gezichten bij de opleiding. Ze zijn

allebei gelijk na hun afstuderen gestart met het werken bij Orthopedagogiek en hebben bijgedragen aan verschillende vakken. Met de bevordering komen ook een aantal nieuwe taken op hun bord. Anouk maakt sinds haar bevordering deel uit van de facultaire projectgroep met betrekking tot de nieuwe website. Lydie heeft sinds haar bevordering zitting genomen in de Opleidingscommissie.

Anouk van Es

Uit de oude doos

De jaren zeventig van de vorige eeuw waren interessant, omdat andermaal een ontwikkeling op het gebied van het onderwijs plaatsvond. In 1974 werd besloten tot een nieuwe vorm van onderwijs dat leidde tot tal van initiatieven in ons land. Al eerder was gebleken dat de moeder mavo een sterke aantrekkingskracht had op vrouwen die eerder geen kans hadden gekregen gedegen onderwijs te volgen. Het nieuwe initiatief ging de geschiedenis in als de 'Open School'. Ook in Groningen kreeg, naast de moeder mavo, deze tweede nieuwe vorm van onderwijs voet aan de grond. Begin januari 1977 werd bekend gemaakt dat met ingang van 1 maart deze 'Open School' van start zou gaan als proefproject voor dagonderwijs aan volwassenen in een gebouw aan de Veldstraat, gelegen achter de Kerklaan in de Plantsoenbuurt.

Bij de start was er plaats voor 45 vrouwelijke leerlingen en waren er al twee docenten aangesteld. Aan deelnemers was er ook geen gebrek want die waren al aangemeld dankzij een onderzoek uitgevoerd door medewerkers van het instituut Onderwijskunde van de Subfaculteit PAW van de Rijksuniversiteit Groningen, het huidige PEDON. Via onder meer contacten met club- en buurthuiswerk waren kandidaten voor de opleiding opgeroepen zich aan te melden voor deze toen nieuwe vorm van onderwijs.

Wel dient gesteld te worden dat het proefproject viel onder de verantwoordelijkheid van de landelijke commissie 'Open School', die in 1974 werd ingesteld. Doel was dat men zich ging bezighouden met adviezen over onderwijsmogelijkheden voor volwassenen, die in hun jeugd geen kans hadden gehad om te leren. Armoede

binnen een gezin was vaak de reden dat jongeren op te vroege leeftijd aan het werk dienden te gaan om mee te kunnen betalen aan de hoge kosten van levensonderhoud binnen het gezin.

Tegelijkertijd kreeg het project veel publiciteit in de media en als zo vaak gebeurde het ook destijds dat er verrassingen kwamen uit een onverwachte hoek. Want de opleiding in Groningen ontving op 8 februari 1977 een bedrag van f 25.000,- van het kledingbedrijf C&A Nederland. Doel van de gift was dit geld te besteden voor de aanschaf van noodzakelijke leermiddelen voor deze nieuwe vorm van onderwijs. De directie van C&A Nederland had besloten tot deze vorm van sponsoring nadat men had berekend dat het bedrag, dat het ministerie voor onderwijs beschikbaar had gesteld voor de moeder-mavo, bij lange na niet genoeg zou zijn. Tevens stelde men dat men hoopte dat andere grote bedrijven hun voorbeeld zouden volgen.

Drs. P. A. M. Jongenelen, rector van de school in Groningen, heeft het bedrag destijds symbolisch in ontvangst genomen. De besteding van het bedrag zou volgens hem geen probleem zijn. Alle vakdocenten waren gevraagd een verlanglijstje te maken van de dingen die zij voor het onderwijs nodig hadden. Op deze wensenlijstjes kwamen zaken voor als goede woordenboeken, landkaarten voor de lessen in aardrijkskunde en andere zaken die in iedere normale mavo gemeengoed waren.

De term 'Open Onderwijs' betekende dat de deelnemers in de eerste plaats zelf bepaalden wat ze wilden leren: 'De Commissie Open School' onderscheidde daarbij drie mogelijkheden: Werkende volwassenen boven de 30 jaar, werkende volwassenen onder de 30 en vrouwen boven de 30 jaar met tenminste vier jaar lager onderwijs en hoogstens twee jaar voortgezet onderwijs. Groningen werd uitgekozen met de laatste categorie te experimenteren.

Men was in Groningen het snelste met de start van deze vorm van onderwijs en liep ver vooruit op de rest van Nederland, waar pas een half jaar later in 1977 deze proefprojecten van start gingen. In september 1977 werd trouwens het project in de Veldstraat uitgebreid tot 90 deelnemers en de onderwijskrachten werden ondersteund door een Werkgroep Open School met vertegenwoordigers van het instituut Onderwijskunde van de RUG, het vormingswerk, de gemeente Groningen en vrouwenorganisaties. De proefprojecten duurden tot juli 1979.

Het was onderwijs met het adagium 'Gelijke kansen voor iedereen' maar ook 'een betere spreiding van inkomen, kennis en macht.' Het was de toenmalige minister van Onderwijs, Jos van Kemenade, die het idee van een Open Universiteit bij het toenmalige kabinet Den Uyl in bracht. Van Kemenade zag een Open Universiteit als antwoord op een groeiende behoefte aan onderwijs en vorming voor brede groepen, maar ook als een universiteit die kon bijdragen aan de behoeften van het overbelaste reguliere stelsel en aan de vernieuwing van het hoger onderwijs. Van Kemenade was trouwens een paar jaar Bijzonder Hoogleraar Onderwijskunde aan de Rijksuniversiteit Groningen.

Vanaf 1977 was de Commissie Voorbereiding Open Universiteit, onder voorzitterschap van fervent pleitbezorger Ruud de Moor, actief. Deze socioloog genoot groot gezag in de academische wereld en wilde zich nadrukkelijk inzetten voor de publieke zaak, in het bijzonder het hoger onderwijs.

Twee jaren later werd de slotnota gepresenteerd: 'De oprichting van een Open Universiteit in Nederland.' In de daarop volgende jaren werd vooral gewerkt aan een goede organisatie dat, met Heerlen als centrum, de

verspreiding van het onderwijs over Nederland onder meer tot belangrijke taak had. Zo kwam er ook een dependance van de Open Universiteit in Groningen, die werd gevestigd in 1994 in het Calmerhuis aan de Oude Boteringestraat, op de hoek van het Broerplein. Daarvoor was dit gebouw eigendom van de uitgeverij Wolters-Noordhoff, waarna het pand geruime tijd gekraakt is geweest. Tot in 2020 bleef de Open Universiteit gevestigd in het pand, waarna het in eigendom kwam van de Rijksuniversiteit. Men maakt nu gebruik van een pand aan de Leonard Springerlaan in Groningen Zuid.

Voor meer: <https://www.ou.nl/ontstaan-ou-tijdlijn>

Hans Knot

Promoties bij Orthopedagogiek

Made to measure
Development and validation of the CPCHILD-DV and the CPADULT, health-related quality of life measures for people with severe disabilities who are non-ambulatory

Promotie: Mw. T.A.L. (Trees) Zalmstra
16 maart 2023
Promotors: Prof. dr. A.A.J. (Annette) van der Putten, prof. dr. C.K. (Corry) van der Sluis
Copromotor: dr. H.A. Reinders-Messelink
Made to measure

CPCHILD-DV en CPADULT effectief in meten van kwaliteit van leven

Er zijn twee instrumenten die de gezondheidsgelateerde kwaliteit van leven meten van kinderen en volwassenen met ernstige lichamelijke en verstandelijke beperkingen die rolstoelgebonden zijn: CPCHILD-DV en CPADULT. Omdat het voor deze mensen nauwelijks mogelijk is zelf een vragenlijst in te vullen, wordt dat voor hen gedaan door ouders, naasten of professionals. Trees Zalmstra beschrijft in haar proefschrift de ontwikkeling en validering van beide instrumenten. De conclusie is dat ze voldoende kwaliteit hebben om te worden gebruikt in klinische zorg en in wetenschappelijk onderzoek.

Gezondheidsgerelateerde kwaliteit van leven wordt gezien als een goede indicator om behoeften van een persoon vast te stellen en om te bepalen of de geboden ondersteuning of behandeling zinvol is. Voor kinderen is in Canada de CPCHILD-DV ontwikkeld, die is vertaald en aangepast voor de Nederlandse situatie. De vragenlijst heeft zes domeinen:
1 persoonlijke verzorging/dagelijkse activiteiten;
2 zitten, staan & verplaatsen;
3 welzijn & emoties;
4 communicatie & sociale interactie;
5 gezondheid;
6 algehele kwaliteit van leven.

Daarnaast is de CPADULT ontwikkeld, met de CPCHILD-DV als uitgangspunt, en aangepast voor een volwassen doelgroep. De twee meetinstrumenten zijn ontwikkeld in nauwe samenwerking met de praktijk. Deze nieuwe instrumenten zijn vervolgens beoordeeld op hun kwaliteit. Uit de onderzoeken bleek dat de CPCHILD-DV en de CPADULT voldoende betrouwbaarheid en validiteit hebben om als uitkomstmaat gebruikt te worden.

De CPCHILD-DV en CPADULT zijn zonder kosten beschikbaar na registratie op de website: www.cpchild.nl

Proefschrift:
<https://hdl.handle.net/11362/93-8580-79dae917949a>

Towards evidence-based support in motor activation of people with profound intellectual and multiple disabilities

Promotie: drs. H.J.M. (Leentje) van Alphen
19 oktober 2023
Promotors: Prof. dr. A.A.J. (Annette) van der Putten, prof. dr. A.E.M.G. (Alexander) Minnaert
Copromotor: Dr. A. (Aly) Waninge

Bewegen voor personen met ernstige verstandelijke en meervoudige beperking

Structureel bewegen is belangrijk voor personen met een (zeer) ernstige verstandelijke en meervoudige beperking (ZEVMB). Ook omdat het een manier kan zijn om gedragsproblemen te voorkomen. Leentje van Alphen probeerde met haar onderzoek in kaart te brengen hoe bewegen wordt ingezet in de dagelijkse ondersteuning van deze doelgroep.

Zij kunnen hierdoor motorische vaardigheden leren die kunnen worden ingezet bij activiteiten zoals eten en drinken en contact maken. Daarnaast kan het bewegen een belangrijke manier zijn om gedragsproblemen te voorkomen.

Uit de resultaten blijkt dat er veel verschillende beweegvormen worden ingezet, maar dat het onduidelijk is of en hoe de ingezette beweegvormen van betekenis (kunnen) zijn voor de persoon met ZEVMB. Om deze reden is een nieuw beweegprogramma ontwikkeld om beweegactiviteiten structureel en betekenisvol in te zetten. Daarna is gekeken hoe het beweegprogramma werd ingezet en wat het opleverde voor de persoon met ZEVMB. Verder is de kwaliteit van een instrument om beweging bij de doelgroep te meten onderzocht.

De analyse van hoe het beweegprogramma werd gebruikt heeft geleid tot een verbetering van de implementatie. Verder bleek dat met een horloge (Actiwatch) bewegingen van het bovenlichaam gemeten kunnen worden bij de doelgroep en of een persoon actief betrokken is in een activiteitsituatie. Uit het vervolgonderzoek bleek dat een effectieve implementatie van het beweegprogramma belangrijk is voor positieve resultaten op individueel niveau. Wat de individuele uitkomsten betekenen voor de praktijk, moet verder worden onderzocht.

Proefschrift:
<https://hdl.handle.net/11362/77-8794-48cb0b48ef4a>

Orthopedagogiek in het nieuws en meer

11 mei LinkedIn: Laura Batstra

“Maar je kunt het probleem toch niet eenzijdig bij de leerkracht leggen?”, hoorden we bij herhaling als reactie op ons idee om voortaan te spreken in termen van ‘teachers with special needs’. Dit is best een bijzondere reactie, als we in ogenschouw nemen dat we met de term ‘children with special needs’ dit dus al decennialang bij kinderen doen.

Daarnaast bedoelen we ook zeker niet het ene individuele model in te ruilen voor het andere. Want terwijl ‘special needs’ bij kinderen doorgaans verwijzen naar een beperking of een handicap, stellen we nadrukkelijk voor om de term bij leerkrachten te laten verwijzen naar hun werkcontext en naar wat zij nodig hebben om alle kinderen in hun klas te kunnen laten leren en floreren. Het gaat dus zeker niet om de individuele leerkracht, maar vooral om het ondersteunende en faciliterende systeem achter hem of haar.

De leerkracht is binnen deze zienswijze echter wel degene met het beste en meest complete overzicht van wat nodig is voor een bepaalde unieke klas. De leerkracht kent de kinderen, de klas, de school, zichzelf, de ouders/verzorgers en de buurt. De centrale vraag is: wat heeft een leerkracht nodig om tegemoet te kunnen komen aan de diversiteit in zijn of haar klas?

Ons betoog over teachers with special needs is nu - toegeschreven naar de Nederlandse situatie - ook verschenen in het Nederlands, en wel in het eerste nummer van de 100ste jaargang van Pedagogische Studien. Je leest het artikel hier:

<https://lnkd.in/e7Mubvgn>

26 mei: NPO:

Bijna iedere dag verdwijnt er een kind spoorloos uit de asielopvang in Nederland: al 360 alleenstaande minderjarige vluchtelingen sinds januari vorig jaar. Hoe kan dat? En waar komen deze kinderen terecht? Elianne Zijlstra van de Rijksuniversiteit Groningen en onderzoeksjournalist Sanne Terlingen waren te gast.

<https://op1npo.nl/2023/05/26/elianne-zijlstra-en-sanne-terlingen-over-vermiste-asielkinderen/>

6 juni VPRO:

Sanne te Meerman was te gast bij Talkshow Nadia van de VPRO. Sanne: ‘Deze keer over ADHD en de toename van diagnoses. Vooraf en achteraf veel gepraat. Hier wat gedachtes die ik wil delen in afwachting van de montage.

Ik maakte me van tevoren druk omdat er ook een psychiater kwam. Die reageren maar mondjesmaat op – bijvoorbeeld - de richtlijn voorlichting ADHD. En ik zie nog regelmatig psychiaters die volledig vast zitten in die steeds desastreuze maar uitdijende toepassing van het medisch model op gedrag - aan de hand van de DSM. Ik keek niet echt uit naar een herhaling van vermoeiende discussies hierover.

De psychiater bleek Wouter de Meij te zijn en mijn angst bleek ongegrond. Hij kende de klassiekers van Trudy Dehue zoals Betere Mensen waarin het medische ‘entiteit denken’ glashelder wordt gedeconstrueerd. Maar hij herinnerde me er ook aan dat hij en velen andere psychiaters nou eenmaal zo zijn opgeleid. En vele Psychologen en (Ortho)-pedagogen trouwens ook.

https://www.npostart.nl/nadia/06-06-2023/VPWON_1349703

6 Juni: inkedIn: Jongeren die 18 worden en geen jeugdhulp meer krijgen, belanden te vaak op straat. Daarom pleiten RUG-onderzoekers Daan Beltman en Elianne Zijlstra en Annemiek Harder van de Erasmus Universiteit ervoor de leeftijdsgrens voor jeugdzorg uit de Jeugdwet te halen.

<https://www.rug.nl/gmw/news/230606-dont-stop-helping-young-people-as-soon-as-they-turn-18>

15 juni vond in de Eenhoorn in Amersfoort de achtste editie van het congres ‘Focus op onderzoek’ plaats, onder het motto: ‘Samen impact realiseren’. Saskia Damen via LinkedIn: ‘Wat een bruisend congres was Focus op onderzoek! Fijn om de onderzoeksprojecten te kunnen delen die we vanuit Koninklijke Kentalis en Deelkracht in samenwerking met Rijksuniversiteit Groningen uitvoeren om communicatie en welbevinden te verbeteren bij mensen met een communicatief eenvoudige beperking of beperkingen in horen en zien (doofblindheid).

Er waren 3 rondes met parallelsessies. Dit waren mini-symposia, workshops, presentaties, out-of-the-box sessies en posterpresentaties. Bijdragen uit het onderzoeksveld zijn de basis geweest voor de parallelsessies.

<https://www.congresfocusoponderzoek.nl/home/sessies>

28 juni: Laura Batstra via LinkedIn: Open brief: Geachte Ernst Kuipers. Ik schrik van de woorden van uw hand (in een reactie onder uw post over ‘Meer huisartsen, tandartsen en GZ-psychologen opleiden’):

“Allereerst erkennen we het belang van de beroepsgroep en waarderen de waardevolle bijdrage van orthopedagoog-generalisten in onder andere het onderwijs, jeugdzorg, gehandicaptenzorg en curatieve GGZ.

Het Capaciteitsplan 2024- 2027 gaat over de medische profiel- en vervolgoedingen die door de ministeries van VWS en OCW bekostigd worden. De opleiding tot orthopedagoog-generalist is niet opgenomen in het Capaciteitsplan omdat deze opleiding niet wordt bekostigd door VWS.

Bij de afweging om een medische vervolgoeding door VWS te bekostigen worden meerdere aspecten gewogen, zoals of de betreffende vorm van zorg al geleverd wordt en of financiering vanuit de overheid noodzakelijk is om de zorgverlening in stand te houden. Daarnaast gaat het bij bekostiging door VWS om opleidingen die onder de Zorgverzekeringswet en de Wet Langdurige Zorg vallen. De orthopedagoog-generalist is voor een groot deel werkzaam in het voorliggende veld (onderwijs en jeugdzorg), dat gefinancierd wordt door de gemeenten. Daardoor is de kans klein dat de opleiding tot orthopedagoog-generalist in aanmerking komt voor de beschikbaarheidsbijdrage.”

Er blijkt uit bovenstaande namelijk dat u nog steeds uitgaat van het medisch model voor psychische klachten. Dat is echt achterhaald. Dat veel GZ-opleidingen nog steeds via het medisch model zijn opgebouwd is onderdeel van de hardnekkige medicaliseringsproblematiek waar Maarten van Ooijen zo hard en moedig tegen strijdt. Van op het medisch model geënte individuele behandelingen krijgen we geen inclusie en geen sterke contexten, integendeel. De focus op het individu onderbelicht en onderbenut mogelijkheden in de context. Werken met het individu helpt één persoon, het optimaliseren van de context helpt velen. Hoe moeten gemeenten een sterke pedagogische basis en inclusie realiseren als er veel te weinig orthopedagoog-generalisten zijn die hierin gespecialiseerd zijn? De kans dat het gemeenten ook nog lukt om de opleiding voor deze juist nu broodnodige beroepsgroep te financieren, is niet groot. Dat er met de invoering van de Jeugdwet uit 2015 en Passend Onderwijs uit 2014 niet ingezet is op OG-opleidingen is een gemiste kans. De Hervormingsagenda staat wederom bol van de roep om inclusie en een sterke pedagogische basis. Investeer hier als Ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport dan ook in!

30 juni: Recent verscheen er een recensie over de publicatie ‘Inleiding in de Orthopedagogiek’, waaraan ook een aantal van de (ex)-medewerkers Orthopedagogiek Groningen aan mee hebben gewerkt. Het werd gepubliceerd in ‘De Pedagoog’ jaargang 24(02).

boeken &zo

Naslagwerk voor orthopedagogen

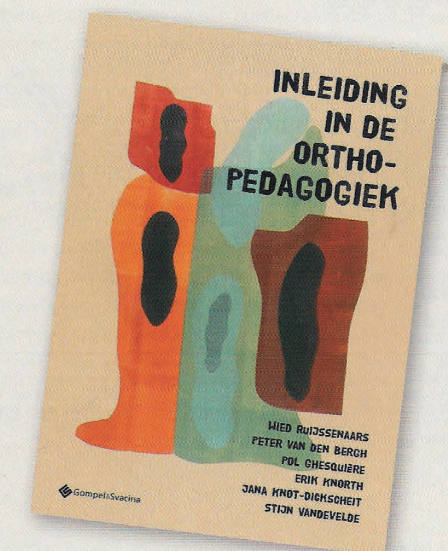
Inleiding in de Orthopedagogiek is de opvolger van *Orthopedagogiek: Ontwikkelingen, theorieën en modellen* uit 2012. Bij deze geactualiseerde versie is de subtitel weggefallen, maar die dekt de lading nog wel. Er is aandacht voor de historische achtergronden en voor de toekomst van het vakgebied. De auteurs wisselen de vele theorieën en modellen – onder andere de diagnostische cyclus en het meervoudig risicomodel – af met interessante tekstkaderjes. Zoals de casus van Siem, de eerste jongen in Nederland die de diagnose autisme kreeg. Toch blijft de stof tamelijk droog. Mijn voorspelling is dat alleen studenten die hierover een tentamen krijgen het boek van kaft tot kaft zullen lezen. Prettig voor hen: het instapniveau is laag, voorkennis niet nodig.

De Nederlandse en Vlaamse auteurs bedden de informatie goed in de Nederlandse en Belgische praktijken in. Ze geven uitleg over zaken als het BIG-register en de beroepsverenigingen - in België is dat de Vlaamse Vereniging voor Orthopedagogen (VVO) - en de beroepscode van de NVO. Ook is er aandacht voor het beleid in beide landen, zoals de vergoede dyslexiezorg in Nederland.

Het boek is niet alleen interessant voor studenten. Orthopedagogen kunnen het als naslagwerk gebruiken bij supervisie, intervisie of werkbegeleiding. Om weer eens expliciet stil te staan bij de verbinding tussen het praktische en wetenschappelijke van ons vak.

tekst: Cathy Schrijner

Inleiding in de Orthopedagogiek (2022) van Ruijsseenaars, Van den Bergh, Ghesquiere, Knorth, Knot-Dickscheit & Vandevelde is een uitgave van Gompel&Svacina.

28

1 juli: Aankondiging Summerschool Analyzing Classroom Interactions
As part of the opening day of the summer school *Analyzing Classroom Interactions* (10-14 July), we will hold a public lecture by Prof. dr. Sylvia Rojas-Drummond

(National Autonomous University of Mexico, UNAM). Sylvia is a world-renowned expert in the topic of educational interactions and dialogic teaching. Myrte Gosen, Elisa Kupers and Mayra Mascareño Lara, coordinators of the summer school Analyzing Classroom Interactions.

Op 5, 6 en 7 juli vonden in Amsterdam de Onderwijs Research Dagen plaats. Deze conferentie kende een stormachtig begin: door storm Poly lag het treinverkeer in Nederland stil en vonden alle sessies noodgedwongen online plaats. De volgende dag werd de conferentie live hervat. Vanuit orthopedagogiek waren er meerdere (oud)collega's aanwezig. Zo presenteerden Ivonne Douma, Sanne Kuijper en Anke de Boer de tweede dag een symposium over leervoorwaarden van leerlingen met extra ondersteuningsbehoefte in het vo/vso.

Op de laatste dag presenteerden Christy Tenback en Florianne Rademaker samen met collega's van de Hanzehogeschool een symposium over samenwerken in het speciaal onderwijs. Hier werd onder meer aandacht besteed aan het onderzoek naar de geïntegreerde onderwijsvoorzieningen waarbij naast Christy en Florianne ook Anke de Boer betrokken is. Meer over dit onderzoek is te lezen via

<https://www.nro.nl/onderzoeksprojecten/geintegreerde-onderwijsvoorzieningen>

10 juli: Steffie van der Steen: Vandaag is een subsidie van ZonMw toegekend aan het project "Met een hond kan ik het leven aan: Assistentiehonden in het leven van jongeren met een langdurige behandeling". In nauwe samenwerking met collega's mag ik het komende jaar onderzoek doen naar voor wie en wanneer een psychosociale assistentiehond passend is, aan welke voorwaarden moet worden voldaan en wat

gemeenten en zorgverzekeraars nodig hebben om te beslissen over een vergoeding. Benieuwd naar de uitkomsten? Stay tuned!

Zie ook: <https://www.regelhulp.nl/onderwerpen/dier-zorg-welzijn/assistentiehonden>

1 Augustus Saskia Damen LinkedIn: Zeer vereerd dat ik op het galadiner van het 18de DbI wereldcongres in Canada van Deafblind International een Distinguished Service Award heb gekregen voor mijn inzet voor mensen met doofblindheid.

En hoe leuk dat ook Marleen Janssen een award kreeg, namelijk voor haar levenslange werk! Remarks Deafblind International on Facebook: Let us introduce you to this recipient of DbI's Distinguished Service Award 2023: Saskia Damen. As a professor she has inspired many students to develop their passion for this field while remaining in touch with individuals with deafblindness and their families. That drives the work she does. Congrats, Saskia!

Katrien Helmerhorst: From September 11 until September 20, Rebecca Bull (Macquarie University - Sydney) paid a research visit to the University of Groningen and more specifically to our department. She gave a presentation about the work she and her team at The Centre for Research in Early Childhood Education (CRECE) are performing.

The Centre for Research in Early Childhood Education (CRECE) at Macquarie University was established in 2021, with a view to building a critical mass of early childhood researchers that, by working together with the early childhood community, would co-design and conduct innovative, impactful research. The current research themes of the center focus on pedagogies to enhance the learning, development and wellbeing of all children aged birth to five, and workforce factors that increase educator capabilities, resilience, and which support family partnerships.

In this talk, Professor Rebecca Bull shared more information on these key research themes and provided some examples of notable research projects in each theme. These include projects focusing on how to support educators in observing and reflecting on infants and toddlers experiences, and on the current state of educator wellbeing and the impact of wellbeing on sustainability of the workforce. Rebecca's visit to the University of Groningen aimed to support the development of strategic partnerships between the University of Groningen and Macquarie University.

For more information, see also Rebecca's bio: <https://researchers.mq.edu.au/en/persons/rebecca-bull-2>

14 september: LinkedIn: Woensdag 13 september organiseerde HBS Metis een lezing die gegeven werd door Alexander Minnaert, hoogleraar Orthopedagogiek en Klinische Onderwijskunde en projectleider onderzoekslijn Leer- en onderwijsproblemen aan de Rijksuniversiteit Groningen. Minnaert doet al zo'n 25 jaar onderzoek naar onder andere leermotivatie bij verschillende groepen begaafde leerlingen en naar onderwijs.

Tijdens de lezing ging hij dieper in op de vraag wat dubbel-bijzonder inhoudt en gaf hij meer inzicht in de complexiteit ervan. Het was een zeer leerzame bijeenkomst, waarbij diverse zorg- en onderwijsprofessionals hun kennis hebben kunnen vergroten en hun ervaringen hebben kunnen delen.

21 september Loraine Visscher meldt: Recentelijk is een artikel over mijn proefschrift verschenen in Kind & Adolescent Praktijk (KAP). Gezinnen met meervoudige en complexe problemen

We weten steeds meer over de effectiviteit van interventies voor gezinnen met meervoudige en complexe problemen. Met die kennis kan een betere keuze worden gemaakt uit het (grote) aanbod aan interventies. Ook wordt duidelijk waar kansen voor verbetering liggen. In Nederland bestaan verschillende interventies voor gezinnen met meervoudige en complexe problemen. Denk aan Intensieve Ambulante Gezinsbehandeling (IAG), Multisysteemtherapie (MST), Multidimensionele Familiotherapie (MDFT), 10 voor Toekomst, Parent Management Training Oregon (PMTO), Gezin Centraal, Families First en Triple P niveau 4-5. Alle richten zich op vermindering van de (oopenstapeling van) problemen van deze gezinnen; of het nu gaat om opvoeding, familieconflicten, financiën en gezondheid, of om problemen met politie en justitie (Tausendfreund et al. 2016). De problemen zijn doorgaans verweven met elkaar, houden elkaar in stand, versterken elkaar en bestaan vaak over langere tijd (Van Assen et al. 2020).

Lees meer: https://www.kaponline.nl/magazine-artikelen/gezinnen-met-meervoudige-en-complexe-problemen/?utm_medium=email&utm_source=20230926_kaponline+nieuwsbrief-&utm_campaign=NB_KAP_Online&tid=TIDP2356011X3B350616EDA9444E-869FE5CF85495128YI4

Marja Cantell op LinkeDin: EADMT Symposium & GA in Helsinki 6-7 oktober was een geweldige kans om recent onderzoek te delen met alumni Erin Harty & Helena Volkov, en om contact te maken - en te dansen - met oude en nieuwe collega's. Het moet worden benadrukt hoe extreem goed alles was georganiseerd door de Finse Vereniging voor Danstherapie. Upeaa talkootyötä! Chapeau! Een van de Finse persberichten staat hier: https://lnkd.in/e_DAPY43 #EADMT #Suomentanssiterapiayhdistys #dancemovementtherapy #bodyofknowledge #movementobservation #LMA

Woensdag 11 oktober bezochten ruim 300 onderwijsprofessionals Martiniplaza in Groningen. Leerkrachten, docenten, intern begeleiders en orthopedagogen uit het basis- en het voortgezet onderwijs namen deel aan het Symposium Hoogbegaafdheid, dat georganiseerd werd door het Samenwerkingsverband PO 20.01 en Bureau Meesterschap. Doel van het symposium was verdiepen en verbinden. Verdiepen in kennis op het gebied van hoogbegaafdheid en verbinden in de regio tussen primair en voortgezet onderwijs.

Lees hier meer: <https://www.bureaumeesterschap.nl/geslaagd-symposium-over-hoogbegaafdheid-voor-het-onderwijs/>

K-REPORTERS

Together with a consortium of 17 entities in 12 countries, and coordinated by the Autonomous University of Barcelona, Mónica López López and Mijntje ten Brummelaar have obtained a new European-funded project: K-REPORTERS Reassembling politics across children's cultures to scale intersectional pedagogies (HORIZON-MSCA, €1,403,000).

The goal of this project is to legitimize and elevate children's discourses as scientific knowledge. Ultimately, the project seeks to transform neoliberal, adult-centric, gendered and colonial thinking on children and childhood by scaling intersectional pedagogies based on evidence-based knowledge, transferable skills, and networking to ensure informed decision-making and meaningful action in education and well-being standards.

To do so, K-Reporters will reassemble data produced by children and various project stakeholders through ethnography and by merging intersectional approaches, methods, and interdisciplinarity. K-Reporters will inform the international development of new educational innovations and contribute to the fields of Education and Social Justice by addressing the intersectional design method, which is currently underdeveloped.

The scientific work of all the PhD researchers, supervised by Mijntje and Mónica, has been instrumental in the obtention of this grant: Floor Middel, Rodrigo González, Hamed Seddighi, Gaby Martínez, Gaby Gallardo, Alejandra Yañez, Jaime Muñoz, Halim Albakor, Sen-

per Elias, and Indira Asni. They all will benefit from the grant's secondments in 12 countries. Big thanks to you all!

Some of the team members that participate in the K-Reporters project together with external collaborator Prof. dr. Claudia Capella from the University of Chile

Schooltuin kleurrijk ingevuld

Honderden zo niet duizenden kinderen hebben op het schoolplein menig uurtje doorgebracht vanaf de jaren dertig tot eind jaren zeventig van de vorige eeuw toen aan de Grote Rozenstraat 38 de Christelijke HBS Wessel Gansfort daar gevestigd was. Daarna werd het gebouw overgenomen door de Rijksuniversiteit en na enige jaren bestemd te zijn geweest voor de toenmalige subfaculteit Duitse Taalwetenschappen en Geschiedenis zijn in de gebouwen de diverse afdelingen van Pedagogische Wetenschappen er gehuisvest.

Een blik op het schoolplein, zoals het de laatste jaren tot begin juni 2023 er heeft uitgezien. Ook door de studenten werd de plek gezien als een rustpunt in het studieleven maar voor een aantal van hen is het niet groen genoeg. Ze noemen zich de Greengardeners van

GMW en hebben het faculteitsbestuur voorgesteld er een permacultuurtuin van te maken. En derhalve werden er op grote schaal tegels gewipt en ondersteund door de firma Antea een begin gemaakt met de aanleg van de tuin.

Men wil van het plein een groene oase maken waar studenten zelf groente kunnen gaan verbouwen en tot rust kunnen komen. Het is een initiatief dat vanuit de studentenpopulatie is gekomen. Uiteindelijk kregen ze zo'n 100 vierkante meter ter beschikking om zelf te tuinieren met nadruk op de natuur haar gang te laten gaan en alleen dan te helpen wanneer en waar het nodig is.

Een van de initiatiefnemers is de derde jaar studente psychologie Hävecker die in de Universiteit Krant stelde: 'We hebben nu ongeveer twaalf mensen in de kerngroep die het organiseert en daarnaast nog mensen die vooral willen helpen met het tuinieren. En hoewel

geen van hen echt ervaring heeft met een tuinproject op deze schaal, staat iedereen te springen om aan de slag te gaan. Er is veel werk te doen, maar we zijn allemaal heel enthousiast.'

Inmiddels is het begin oktober, dat dit bericht wordt afgerond. De zomer, met veel zon en ook de nodige regen, heeft haar best gedaan en voor sommigen lijkt de tuin nu een wildernis maar het is duidelijk een vrolijk gezicht vergeleken met dit afgelopen voorjaar.

Eusarf 2023

In the context of the Biannual conference of the European Scientific Association of Residential and Foster Care (EuSARF) celebrated in Brighton (UK), the associated network of PhD and early career researches, known as the EuSARF Academy, organized a pre-conference event on the 11th and 12th of September. This year, PhD candidates Gabriela Martinez Jothar and Kjell Winkens were part of the event's organising committee. More than 40 PhD candidates from various countries attended the two-day hybrid event. The event aimed at offering opportunities for networking, support and future collaborations, and included workshops and lectures on topics such as 'How to overcome challenges

during your PhD?' and 'Ethical considerations for research with youth in care'.

EuSARF Conference 'Equity and Social Justice in Child, Youth and Family Welfare' Last September a new version took place of the EuSARF Conference hosted by University of Sussex at Brighton, England. The invited symposium called 'Participatory Research Practice for Social Justice' was headed by the Assistant Professor Dr. Mijntje ten Brummelaar (Child and Welfare Department) in collaboration with academics from Chilean universities and PhD researchers from the University of Groningen. The symposium

Eusarf Academy Organising team

addressed the ethical challenges in conducting participatory research with children and their families in the context of child welfare.

Msc. Abduhalim Albakkor (PhD Researcher, University of Groningen) presented 'Navigating Insider status and fieldwork reflections through working with a hard-to-reach population'. Dr. Claudia Capella (University of Chile) presented 'Inclusion of young children's perspectives in research: Methodological and ethical challenges'; Dr. Manuela García-Quiroga (Pontifical Catholic University of Valparaiso) gave a presentation called 'Can we participate? Challenges for participatory research with children and youth in (and out-of) residential care'; PhD Researcher Msc. Jaime Munoz-Insunza (University of Groningen) and PhD Researcher Alejandra Yanez-Cancino (Pontifical Catholic University of Valparaiso; University of Groningen) presented about 'Reflexivity and empowering participants through participatory approaches in research: ongoing learnings from the fieldwork'. And Dr. ten Brummelaar held a presentation about 'Untangling ethical issues in participatory research practices'.

The subjects addressed in this symposium promoted key questions and comments that contribute substantially to the discussion on the ethical challenges when conducting social research.

Ook Arjen van Assen, Loraine Visscher en Lysbert Zeinstra bezochten het congres van EUSARF (European Scientific Association on Residential & Family Care for Children and Adolescents) in Brighton. Samen met collega's Tim Tausendfreund en David Lätsch (Zürich University of Applied Sciences) en Els Evenboer (Hogeschool Windesheim) organiseerden Arjen, Loraine en Lysbert een symposium over intensieve interventies

voor gezinnen met meervoudige en complexe problemen. Zij presenteerden daarin (deel)resultaten van hun proefschrift en gingen met elkaar en aanwezigen in gesprek over de kansen(gelijkheid) en uitdagingen in de zorg aan deze gezinnen.

Expertisecentrum Gezinnen met meervoudige en complexe problemen

Webinars

In de afgelopen maanden organiseerde het Expertisecentrum Gezinnen met meervoudige en complexe problemen, in samenwerking met de Kenniswerkplaats Jeugd Friesland, verschillende gratis toegankelijke Webinars voor (toekomstige) professionals, onderzoekers, bestuurders en beleidsmakers.

In juni verzorgde Majone Steketee (Verwey Jonker Instituut & Erasmus Universiteit Amsterdam) het

Webinar 'Hoe kunnen we kinderen effectief beschermen?' en beantwoordde onder meer de volgende vragen: Wat betekent het voor kinderen als zij opgroeien in een gezin waar het onveilig is? Wat kunnen we doen om deze kinderen meer veiligheid te bieden? Wat is de toegevoegde waarde van een kinderschermingsmaatregel? Wat zijn mogelijke handvatten voor professionals om deze kinderen beter en effectief te beschermen?

Sharon Stellaard gaf het Webinar 'Boemerangbeleid: paradoxale denk- en handelingspatronen leren (h) erkennen en doorbreken' en ging in op vragen zoals:

Hoe kan het dat het al 40 jaar niet lukt om de jeugdzorg te verbeteren? Hoe komt het dat met elke beleidsvorming de oude problemen steeds terugkeren, het beleid complexer wordt en de uitvoering duurder zonder wezenlijke verandering voor jeugdigen en gezinnen? En wat kan je als uitvoerend jeugdprofessional, beleidsmaker, bestuurder hiertegen doen?

In november verzorgden Jessica Vervoort en Anita van de Veen van Koraal het Webinar 'Relationele en traumaresponsiviteit/traumasensitief werken'.

En ook in november vond het Webinar plaats van Nelly Heijs van Community Support en Loraine Visscher (Expertisecentrum Gezinnen met meervoudige en complexe problemen) over het samenwerken met het netwerk van gezinnen met meervoudige en complexe problemen.

Terugkijken

Wil je onze Webinars terugkijken? Dat kan! Kijk op onze website:

<https://www.rug.nl/gmw/expertisecentrum-gmcp/onderwijs-onderzoek/webinars>

Trainingen en workshops

Training samenwerken met het sociaal netwerk van gezinnen:

De afgelopen periode is er binnen een van onze lopende ZonMw projecten een training ontwikkeld over het samenwerken met het sociaal netwerk van gezinnen. Deze workshop is ontwikkeld op basis van bestaande kennis en ervaringen van jongeren, ouders en professionals. Samen met ervaringsdeskundigen, professionals en Community Support hebben we deze bestaande kennis en ervaringen vertaald naar een interactieve training die professionals praktische tips en handvatten biedt bij de samenwerking met het sociaal netwerk van gezinnen. De training werd gegeven door een zeer ervaren trainer van Community Support, een organisatie en methodiek gespecialiseerd in het versterken van samenredzaamheid van gezinnen en hun informele netwerk. Inmiddels hebben 14 professionals deze SKJ geaccrediteerde training gevolgd. Dit vonden zij ervan:

"Ik ben door de training bewust geworden dat ik meer het netwerk moet betrekken, met name ook door er over te praten met collega's uit het werkveld."

"Ik vond het over het algemeen een erg leuke training!! Goed gericht op de praktijk; goed toepasbaar."

Training 'samenwerken met jeugdigen in de hulp aan gezinnen' volgen?

Samenwerken met jeugdigen in de hulp aan gezinnen is belangrijk, maar kan soms ook best ingewikkeld zijn.

Hoe zorg je ervoor dat jeugdigen zich ook écht betrokken voelen? Wat betekent flexibel en oprecht geïnteresseerd zijn en vooral: hoe doe je dat in contact met jeugdigen?

In september en in oktober gaven Martine Brouwer en Kasia de Vries (ervaringsdeskundigen), Anja Holwerda (Kenniswerkplaats Jeugd Friesland), Kirsten van Genne (Zorgbelang Groningen) en Loraine Visscher (Expertisecentrum GMCP) hierover de SKJ-geaccrediteerde workshop 'Samenwerken met jeugdigen in de hulp aan gezinnen' aan professionals die werken met een intensief ambulante interventie. Net als de training 'samenwerken met het sociaal netwerk van gezinnen' is ook deze workshop ontwikkeld, samen met ervaringsdeskundigen en professionals. We zijn trots op het eindresultaat en verkennen momenteel hoe we een vervolg kunnen geven aan deze workshop.

Producten

Praatplaat 'De kracht van samenwerken met de mensen om je heen'

Samenwerken met het sociaal netwerk van gezinnen is enorm belangrijk, maar hoe maak je een goede start met die samenwerking en wat kun je doen om het netwerk ook betrokken te houden tijdens de hulp?

Om professionals én gezinnen hierbij te ondersteunen hebben we, in co-creatie met jeugdigen, ouders, professionals en onderzoekers een praatplaat ontwikkeld: 'De kracht van samenwerken met de mensen om je heen'. De praatplaat biedt concrete handvatten en praktische tips om gelijkwaardige samenwerking met het gezin en de mensen om hun heen vorm te geven. Met deze praatplaat en bijbehorende reflectievragen kunnen professionals zowel in direct contact met gezinnen als tijdens intervisie-, supervisie-, coaching sessies of casuïstiekbesprekingen stilstaan bij vragen, zoals: 'Weet ik welke mensen bij dit gezin betrokken zijn?', 'Betrekt ik de mensen om dit gezin heen bij de hulp?', 'Werk ik echt samen met het sociale netwerk in de hulp aan dit gezin?' en 'Voelt dit gezin en het sociale netwerk zich daadwerkelijk gehoord, begrepen en betrokken?'.

Deze praatplaat is ontwikkeld in het kader van een ZonMw project door het Expertisecentrum GMCP/RuG, de Kenniswerkplaats Jeugd Friesland, Windesheim Lectoraat Jeugd, Jimmy's Leeuwarden, C4Youth, Stjoer en Zorgbelang Groningen.

Meer weten of zelf aan de slag?

De praatplaat en bijbehorende reflectievragen waar professionals direct mee aan de slag kunnen in hun dagelijks werk, vind je hier:

<https://awtjf.nl/tools-voor-professionals/reflectie-tools/de-kracht-van-samenwerken/>

Heb je vragen, neem dan contact op met Loraine Visscher (projectleider vanuit het Expertisecentrum GMCP/ RuG, l.visscher@rug.nl of met Anja Holwerda senior onderzoeker Kenniswerkplaats Jeugd Friesland, holwerda.a@jeugdhulpfriesland.nl.

Publicaties

Gezinsgerichte residentiële jeugdzorg
Hoe kan het anders voor gezinnen waar een uithuisplaatsing van het kind dreigt? In een recent verschenen overzichtsstudie gaat promovendus Lysbert Zeinstra samen met collega's Richard Barth en Bethany Lee (University of Maryland) en Annemiek Harder (Erasmus Universiteit Rotterdam) in op een mogelijk alternatief: gezinsgerichte residentiële jeugdzorg. Oftewel: behandelprogramma's waarin ouder(s) en kind(eren) gezamenlijk i.p.v. gescheiden worden opgenomen en behandeld. De studie dient ter inspiratie en geeft een overzicht van dergelijke programma's in binnen- en buitenland.

Barth, R.P., Zeinstra, L.T., Lee, B.R., & Harder, A.T. (2023). Shared family care: Out-of-home programs for serving parents and children together. *Residential Treatment for Children & Youth*.

<https://doi.org/10.1080/0886571X.2023.2202889>

KINGS

Meer weten over Lysbert haar promotieonderzoek naar een voorbeeld van zo'n behandelprogramma voor gezinsgerichte residentiële jeugdzorg in Nederland, namelijk de trauma-georiënteerde gezinsbehandeling KINGS van Accare?

Zie:

Zeinstra, L., Huyghen, A.M., Knot-Dickscheit, J., Wanders, F., & Harder, A. (2022). KINGS: traumabehandeling voor kwetsbare gezinnen. Onderzoek naar effectiviteit. *Kind en Adolescent Praktijk*, 21, 24-26.

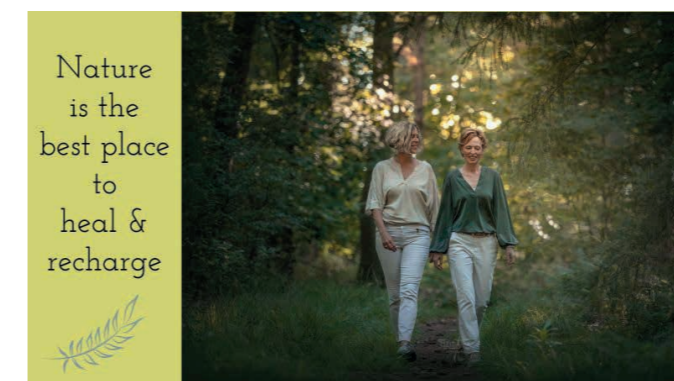
<https://doi.org/10.1007/s12454-022-0684-x>

We weten steeds meer over de effectiviteit van interventies voor gezinnen met meervoudige en complexe problemen. Met die kennis kan een betere keuze worden gemaakt uit het (grote) aanbod aan interventies. Ook wordt duidelijk waar kansen voor verbetering liggen. Meer weten hierover? Zie dit recent verschenen artikel: Visscher, L., Evenboer, E., Reijneveld, M., Scholte, R., & Jansen, D. (2023). Gezinnen met meervoudige en complexe problemen: Wat werkt voor wie, en hoe komt dat?. *Kind & Adolescent Praktijk*, 22(3), 24-30.

In welke mate zijn aangeboden elementen in een intensief ambulante interventie geassocieerd met verbetering in gezinnen met meervoudige en complexe problemen? Een recent verschenen artikel geeft hier inzicht in:

Hornýák, F., Visscher, L., Delsing, M. J. M. H., Evenboer, K. E., Scholte, R. H. J., Reijneveld, S. A., & Jansen, D. E. M. C. (2023). Improving interventions for families with multiple problems: identifying elements that predict improvement. *Children and Youth Services Review*, 107274.

Willem & Boaz. Zij zorgen in de praktijk voor een warm welkom, ontspanning en geven als het nodig is hun liefdevolle aandacht. Neem een kijkje op onze vernieuwde site! www.moodboost.nl

Orthopedagoog Hendrik-Jan Klein Nagelvoort houdt zich bij Jeugdbescherming Noord onder meer bezig met de vraag wat te doen wanneer kinderen achttien worden. Vanaf hun zestiende gaan ze met de jongeren aan de slag om hen voor te bereiden op het 'volwassen' leven. Waar ga je wonen? Waar ga je werken of naar school? Hoe ga je om met alle verantwoordelijkheden en heb je daar extra hulp bij nodig?

Klein Nagelvoort benadrukt dat jongeren na hun achttiende in de problemen kunnen komen wanneer ze niet de juiste begeleiding krijgen en buiten het zicht van de instanties raken. Denk aan dakloosheid, verslaving of criminaliteit. Lees hier meer:

<https://www.rtvnoord.nl/nieuws/1000741/wanneer-achttien-woorden-geen-feest-is>

Denise Stelling meldde via LinkedIn: Mijn online programma voor mensen die paniekaanvallen willen overwinnen is klaar!

In het programma "Stop paniekaanvallen, start met leven" leer ik je hoe je in 6 stappen van je paniekaanvallen af komt.

Herken jij dat je regelmatig lichamelijke sensaties hebt waar je je zorgen over maakt, zoals hartkloppingen, een hoge ademhaling, hyperventilatie, duizeligheid of trillende ledematen? Meer informatie:

<https://www.denisestelling.nl/stop-paniekaanvallen>

Op 10 oktober ontving het Centrum Jonge Kind van Karakter het TOPGGz-keurmerk uit handen van Monique van Bueren. Het bestuur van TOPGGz kende het keurmerk in juni jl. opnieuw toe, waarbij deze nu niet meer alleen geldt voor het Centrum Jonge Kind van Karakter Universitair Centrum, maar ook voor Cen-

trum Jonge Kind van Karakter Twente. Beide centra werken intensief samen.

Het behalen van het TOPGGz-keurmerk werd gevierd met een middagsymposium voor alle betrokkenen bij de zorg voor jonge kinderen binnen Karakter, met als centraal thema mentale veerkracht in een relationele wereld.

Binnen Karakter in alumni Orthopedagoge Kristel Bijen werkzaam als manager behandelzaken.

Lees hier meer:

<https://topggz.nl/article/uitreiking-topggz-keurmerk-aan-centrum-jonge-kind>

Jiska Weijermans op donderdag 26 oktober 2023: Vandaag alweer de laatste EMDR-trainingsdag van de basistraining in Suriname die Ytje Tialda van Pelt en ik samen geven. Wauw, wat een ervaring voor ons! Onze Surinaamse collega's zijn super enthousiast over EMDR-therapie. Ze hebben vanaf zaterdag keihard gewerkt om zich deze prachtige behandelmethodiek eigen te maken. Een noodzaak ook, want in Suriname is erg veel trauma. Woensdag heeft de Surinaamse media (tv, radio en krant) aandacht besteed aan deze noodzaak en onze training. Bella Fernandes Vaz heeft namens de Surinaamse Vereniging voor Psychologen en Orthopedagogen (SVPO) een prachtig interview gegeven. Ook is de coördinator Mental Health van het Surinaamse Ministerie Volksgezondheid bij onze training aangesloten. Zij ziet de noodzaak van een betere bekostiging van psychologische zorg in Suriname, waar EMDR-therapie een belangrijk onderdeel van zal gaan uitmaken, nu 22 nieuwe EMDR-therapeuten getraind worden (Suriname heeft slechts rond de 50 psychologen).

Foto 012 Jiska Wijermans Suriname
Deze training is mogelijk gemaakt dankzij de SVPO, TRAUMA AID Netherlands en onze VEN supervisoren, die vrijwillig hebben aangeboden om onze Surinaamse EMDR-collega's te superviseren in de komende 2 jaar. Geweldig! Trots op ons allemaal!
Zie ook het speciale blog:

<https://ytjevanpelt.wixsite.com/vrijwillige-emdr-opl/blog>

Vanuit het werkveld

Update Moodboost

In juni 2021 brachten we het verhaal van Saskia Strikwold en Emmelien Hadders van Moodboost over werken vanuit hun eigen Praktijk, gevestigd in de binnenstad van Groningen. Inmiddels is Moodboost verhuisd, zoals in een bericht van Saskia en Emmelien is te lezen:

'Sinds dit jaar zijn we gevestigd in Haren. Deze locatie, dichtbij de natuur, maakt dat we prachtige routes hebben voor het geven van wandeltherapie. Na de opleiding bij de Buitenpsychologen gaan we geregeld met cliënten en supervisanten de natuur in. De ervaring leert dat alles wat we binnen doen, ook buiten kan. Onlangs hebben we foto's laten maken van onze praktijkhonden,

Magische grens gepasseerd voor Alumni Orthopedagogiek

In 2011 ontstond het initiatief om voor de alumni Orthopedagogiek ieder half jaar een nieuwsbrief uit te geven, die kosteloos werd toegestuurd. In de loop der jaren groeide het aantal pagina's maar ook het aantal alumni Orthopedagogiek, dat zich aanmeldde.

Derhalve werd in 2018 besloten de nieuwsbrief digitaal te versturen. In elke aflevering niet alleen het nieuws vanuit Orthopedagogiek in de Grote Rozenstraat maar is er ook altijd ruimte voor minimaal twee Orthopedagogen die hun verhaal vanuit het werkveld uitgebreid vertellen.

Met de viering van het 55-jarig bestaan van Orthopedagogiek Groningen, in juni dit jaar, stelde Hans Knot – eindverantwoordelijke voor de Nieuwsbrief Orthopedagogiek – dat hij verwachtte medio 2024 de 1000ste aanmelding van een alumni te mogen ontvangen.

De laatste maanden is er een enorme aanwas aan inschrijvingen gekomen en is de magische grens van 1000 in oktober ruim overschreden.

De alumnivereniging Orthopedagogiek heeft ook een eigen site:

https://www.rug.nl/gmw/pedagogical-and-educational-sciences/alumni/alumnivereniging_orthopedagogiek/

De eigen facebookpagina voor studenten en alumni wordt drie keer per week bijgewerkt en bevat naast congressaankondigingen, nieuws uit de media, vacatures en meer

https://www.facebook.com/ActualiteitenCollegesEnExcursies/?epa=SEARCH_BOX

55 jaar orthopedagogiek

Op 22 juni 2023 vierden we het 55-jarige bestaan van Orthopedagogiek in Groningen. De feestelijke dag werd bijgewoond door veel alumni, (oud-) medewerkers en studenten.

In de middag vond een symposium plaats met lezingen van medewerkers en alumni.

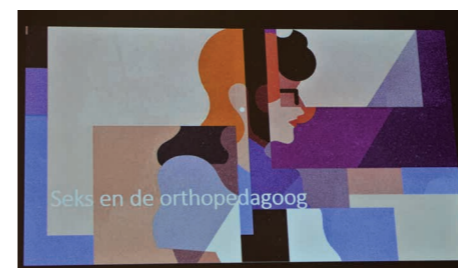
Dr. Jana Knot-Dickscheit opende de middag met een kort historische terugblik en leidde door het symposium heen. Prof. dr. Kees Aarts, de decaan van de faculteit Gedrags- en Maatschappijwetenschappen, verwelkomde alle aanwezigen namens de faculteit.

De eerste lezing van de dag werd gegeven door Prof. dr. Anna Lichtwarck-Aschoff, hoogleraar orthopedagogiek, voorzitter Basiseenheid Orthopedagogiek: Gedrag, Opvoeding en Kinderrechten. De titel van haar lezing "Complex is het wel" nam de toehoorders mee in de theorie en toepassingen van de dynamische systeemtheorie. Anna maakte duidelijk dat 'problemen niet los van de context gezien kunnen worden, mensen niet zomaar in hokjes te plaatsen zijn, one-size-fits all benaderingen niet werken, we te maken hebben met dyna-

mische processen op vele niveaus'. Zij benadrukte dan ook de noodzaak van het in kaart brengen van het systeem, de focus op dynamica, het belang van monitoren en het creëren van condities voor reorganisatie.

Anka Wagenaar, alumni, Orthopedagoog Generalist, Klinisch Psycholoog en Psychotherapeut nam ons mee in haar carrière en visie op de orthopedagogiek en de rode draad hierin: "Zo gewoon mogelijk". Zij betoogde dat de orthopedagoog oog dient te hebben voor de kwetsbaarheid in afhankelijkheids- of opvoedingsrelaties. Deze relaties spelen zich volgens Anka af in het 'gewone leven' en dienen interventies dan ook 'zo gewoon mogelijk' te zijn. 'Ontwikkelingsdrang' en 'kwaliteit van leven' zijn de motor achter deze interventies. Daarbij hebben transdisciplinaire samenwerking en meervoudig partijdigheid haar voorkeur.

Na een korte pauze werd de middag vervolgd met een lezing van Liesbeth Blommert, alumni, Orthopedagoog Generalist, i.O. Seksuoloog NVVS, verbonden aan 's Heeren Loo: "Seks en de Orthopedagoog. De orthopedagoog ambassadeur seksuele gezondheid". Liesbeth betoogde dat juist de orthopedagoog door zijn/haar/hen ontwikkelingsgerichte en multifactoriële focus, de brede doelgroep (cliënten van 0 tot 100 jaar en hun omgeving) en proactieve houding de orthopedagoog bij

uitstek tot ambassadeur van seksuele gezondheid maken. Haar boodschap was dan ook helder en duidelijk:

agendeer seksuele gezondheid op een positieve en preventieve manier.

De middag werd afgesloten met een lezing van Ellen Loykens, oud-klinisch directeur GGZ-instelling Molen-drift, verbonden aan JENN, Expertteam en Beweging van 0 met als titel 'De Verklarende Analyse'. Ellen ging in op de noodzaak van het maken van een Verklarende Analyse in situaties waarbij sprake is van opeenstapeling van problemen, complexe situaties, bij wisselende of onvoldoende effectiviteit van interventies en bij gedrag dat niet goed te plaatsen is. Uit het verhaal werd duidelijk hoe belangrijk het is om echt te luisteren.

Haar werk met ouders die getroffen zijn door de toeslagenaffaire maakte pijnlijk duidelijk wat de gevolgen zijn als we dat niet doen.

De lezingen kunnen worden teruggekeken op:

https://drive.google.com/file/d/1PxWTATWTVrwP_lzBCFFgrL32KnES50lF/view

De avonduren werden doorgebracht in Huize Maas. Hier was het tijd onder het genot van eten en drinken met elkaar bij te praten, verhalen van vroeger op te

duikelen en oude contacten aan te halen. Daarnaast was er een spetterend optreden van de Orthoband met Lysbert Zeinstra, Sanne ter Meerma, Arjen van Assen en Barry de Groot en werd er een filmpje vertoond en een prijs uitgereikt naar aanleiding van de 'Crazy 55' dat in de voormiddag was georganiseerd voor alle huidige medewerkers van orthopedagogiek Groningen.

De organisatie van de dag lag in handen van Hans Knot, Anouk van Es, Agnes Maat-Westerink, Miranda Cazemier van den Berg, Fabienne Nieuwkamp en Jana Knot-Dickscheit. Op de dag zelf werden zij ondersteund door een aantal personen van de Studievereniging ODIOM.

Nieuwe Medewerkers Orthopedagogiek

Zoals de lezer van de Nieuwsbrief Alumni Orthopedagogiek gewend is zullen ook in deze editie onze aanwinsten zichzelf gaan voorstellen:

Allereerst Judith Euwema: 'Ik ben 30 jaar en ik werk sinds 1 juni 2023 als junioronderzoeker bij de RuG. Samen met Mijntje ten Brummelaar, Elianne Zijlstra, Stèphanie Boshuizen vanuit de RuG en Romy Misran vanuit UptoUs werk ik samen aan een participatief onderzoeksproject in het Gronings gaswinningsgebied.

Het doel van dit project is dat het perspectief van jongeren actief betrokken wordt in het opzetten van beleid en interventies gerelateerd aan gaswinningsproblematiek en het evalueren en monitoren van bestaande interventies en beleid. Daarnaast willen we een blauwdruk ontwikkelen voor participatief onderzoek. In dit kader ben ik ook aangesloten bij het leernetwerk jongerenparticipatie.

Momenteel zijn we een groep jongeren aan het werven die onderdeel worden van het kernteam en hier ook een salaris voor zullen ontvangen. In samenwerking met hen gaan we de komende zes maanden een onderzoeksvorstel schrijven. Naast mijn baan bij de RuG werk ik als orthopedagoog-generalist op het Praedinius Gymnasium in Groningen.'

Klaas Wardenaar is sinds juli werkzaam als universitair docent bij Orthopedagogiek: Gedrag, Opvoeding en Kinderrechten: 'Ik heb een achtergrond in psychologie en epidemiologie en ben de afgelopen jaren werkzaam geweest als senior onderzoeker en methodoloog op de afdeling psychiatrie van het UMCG. Daar

werkte ik mee aan veel verschillende studies als methodoloog/statisticus. In mijn eigen onderzoek richtte ik mij met name op de mechanismen die bijdragen aan het ontstaan, beloop en herstel van depressieve en angstklachten. Verder hield ik me bezig met onderwijs (colleges, werkgroepen, cursus coördinatie en scriptiebegeleiding), veelal over onderwerpen op het snijvlak tussen methodologie, statistiek en (mentale) gezondheid. Met mijn achtergrond hoop ik te kunnen bijdragen aan het onderwijs en onderzoek bij orthopedagogiek, maar kijk er ook naar uit om nieuwe dingen te leren en ervaringen op te doen.'

De derde nieuwkomer in ons midden is Stèphanie Boshuizen: Afgelopen juli heb ik mijn diploma Orthopedagogiek behaald aan de Rijksuniversiteit Groningen. Per 1 augustus ben ik gestart als junior onderzoeker binnen deze organisatie, deels bij de Academische Werkplaats EMB en deels binnen een participatief project met jongeren in het gaswinningsgebied.

De afgelopen 2 jaar heb ik met veel plezier als student-assistent gewerkt voor de Academische Werkplaats voor mensen met een zeer ernstige verstandelijke en meervoudige beperking (ZEVMB).

Op dit moment werk ik binnen de Academische Werkplaats als onderzoeker aan projecten die zich met name richten op een gezonde leefstijl, sport en bewegen en muziektherapie. Binnen de gaswinning zijn we aan het kijken hoe we jongeren meer en beter kunnen laten participeren. Heel divers dus!

Binnen de Academische Werkplaats werk ik ook als onderzoeker aan het MATCODE-project. Een internationaal onderzoek naar het Motor Activity Training Pro-

gram (MATP), dat zich richt op sport en bewegen voor de ZEVMB doelgroep. Daarnaast voer ik een literatuurstudie uit naar muziektherapie voor mensen met ZEVMB. Verder ben ik betrokken bij het LEEV!-project en een literatuurstudie naar participatie van mensen met ZEVMB. Veel verschillende onderwerpen dus en hoopelijk een mooie kans om veel (onderzoeks-)ervaring op te doen!'

Ook internationaal gezien is er andermaal uitbreiding binnen de staf te melden met de komst van Indira Briantri Asni: 'I come from Bandung, Indonesia. There I have worked as a civil servant in the Women Empowerment, Child Protection and Family Planning Office of the West Java Provincial Government since 2015 where I served as Planning, Evaluation and Reporting Analyst. Our institution's main duty is to improve the quality of life of women and children in West Java through providing training and workshops for women, advocating gender-based rights and protection, and strengthening family resilience.

My areas of work involved building evaluation instruments to assess the effectiveness of program implementation, taking part in regional policy formulation concerning the working management of women and child protection service in West Java, and making policy recommendations for better planning strategies. During those times, I was involved in several policy formulations namely the establishment of West Java Regional Technical Implementation Unit of Women and Children Protection Services (UPTD PPA) and the construction of Local Government Regulation in the Implementation of Child Protection.

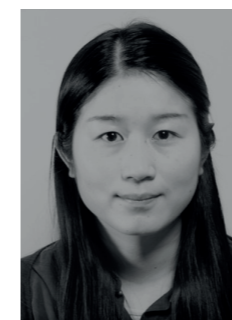
I have a background in Psychology. In 2018, I was awarded the scholarship for Master's degree from Indonesia Endowment Funds for Education (LPDP) where I pursued and completed my Master's degree in Youth 0-21, Society and Policy at RUG. For my Master's thesis, under the supervision of Dr. Mónica López-López, I wrote about the transformation, current development and practices of child protection in Indonesia.

In 2021, I was once again awarded with the scholarship from LPDP for Doctoral degree where I will begin my PhD trajectory in Child and Family Welfare at RuG. It is an honor to have had the opportunity to work again with Dr. Mónica López-López as my main supervisor and dr. M.D.C. (Mijntje) ten Brummelaar as my second supervisor which I am so looking forward to working together with.

For my PhD trajectory I plan to conduct a research focusing on the decision-making in child protection services in West Java to learn how decisions are made in child protection services and whether the characteristics of service provider, legal and policy framework, or other cultural and external factors may shape the decision of intervention for children in vulnerable situations.

My hobby is bicycling, hiking, and as a mother of two children, I love getting my children to join me in the kitchen. Not only because cooking helps to improve their motor development, sense of experimenting and social skills at once, but it also fosters positive interactions between us. Although often times the dishes got burned a bit and the green beans were cut in many different shapes, we had a good time!'

Run Tan

'Before I started to work in German Universities in 2015, I first worked as teaching assistant for one year with children with various disabilities in one inclusive Waldorf kindergarten in Heidelberg and one special school in Heiligenberg in Germany. Inspired by my work, from year 2016 to 2019, I did my PhD on inclusive education in

Bielefeld University, Germany. For my dissertation, I examined the social interactions between children with and without disabilities and teachers' strategies in facilitating the process and provided valuable evidence for designing intervention programs to further support teachers' knowledge and skills to promote the social and emotional development of children with disabilities in general settings.

During my Ph.D. time, I worked as the project manager for BMBF (German Federal Ministry of Education and Research) 'Biprofessional' project: 'Inclusive pedagogy in English teaching classrooms in German secondary schools' with Professor Bettina Amrhein at Bielefeld University, Germany.

From 2019 to 2022, I substituted the Assistant Professor for Teaching and Research with a Focus on Heterogeneity at the Humanities Section of the University of Konstanz in Germany. At the University of Konstanz, I dedicated myself to teaching three master courses I designed that focus on inclusive education and its implementation in various subjects teaching in German secondary schools. I also organized colloquiums to support and supervise bachelor and master students to accomplish theses. Meanwhile, I have built my research profile on examining inclusive education in international comparative studies and work on various projects

dealing with multiple stakeholders' attitudes, perceptions, and implementation of inclusion in different school context.

After joining the subgroup LO at Orthopedagogie, I will be mainly supervising bachelor and master students' theses and being involved in different teaching activities focusing on special and inclusive education in the national and international contexts. I will of course continue to build my research profile with colleagues within the group and the faculty focusing on international comparative studies of inclusive education, inclusive education in the global south as well as early childhood inclusion.'

'Ik ben Myrthe Dilling, 27 jaar en recentelijk afgestudeerd als socioloog en journalist. Dit heb ik gedaan aan de Rijksuniversiteit Groningen en ik woon dan ook al sinds mijn studententijd in het mooie Groningen. Als junior onderzoeker ben ik vanaf 1 november bij de Rijksuniversiteit binnen het AW EMB team aan de slag gegaan. Tijdens mijn master sociologie (en ook al tijdens mijn bachelor sociologie) heb ik voor de richting gezondheid, welzijn en zorg gekozen. Voor mijn scriptie liep ik stage bij de Rijksuniversiteit op de faculteit gedrags- en maatschappijwetenschappen. Ik deed toen onderzoek naar het online gedrag (dus via sociale media platformen) van jongeren (tussen de 12-16 jaar).

Voor mijn scriptie van de master journalistiek schreef ik over de beeldvorming rondom jongeren en sexting. Ik was vooral benieuwd hoe de jongeren zelf dachten over de (voornamelijk) negatieve representatie van jongeren in de nieuwsmedia met betrekking tot het onderwerp sexting. Daarna liep ik stage bij Dagblad van het Noorden waar ik als verslaggever schreef over het wel en wee van de noorderlingen. Nu ga ik als junior onderzoeker op de afdeling orthopedagogiek aan de slag. Ik ga onderzoek doen vanuit de Academische Werkplaats EMB naar de participatie van mensen met EMB, Gineke Hanzen schreef hier al een proefschrift over (Titel: Participation of adults with visual and severe or profound intellectual disabilities). Ik zal me hier verder in verdiepen om kennis over dit onderwerp uit te breiden.'

Symposium en oratie Prof. dr. Saskia Damen

KENTALIS
Koninklijke
Kentalis

'Het potentieel (be)grijpen' was de titel van een symposium georganiseerd vanuit Koninklijke Kentalis ter gelegenheid van de oratie van Prof. dr. Saskia Damen, die op dezelfde dag, 3 november, plaats vond. Als ondertitel kreeg het symposium mee: 'Het potentieel (be)grijpen': ontwikkeling en leren van personen met een communicatief meervoudige beperking en van personen met een beperking in horen én zien (doofblindheid)'. Het Symposium vond plaats in: 'Het House of Connections' in het Groot Handelshuis aan de Grote Markt in Groningen. Het symposium werd geopend door Remmelt Vetkamp, bestuurder van Kentalis. Trees van Nunen-Schrauwen, GZ-psycholoog bij Kentalis, was dagvoorzitter. Sprekers waren: Prof. dr. Alexander Minnaert, hoogleraar Orthopedagogiek en klinische onderwijskunde aan de Rijksuniversiteit Groningen (RUG): 'Naar inclusiever onderwijs voor leerlingen met complexe beperkingen.'

Prof. dr. Annette van der Putten, hoogleraar Orthopedagogiek en verbonden aan de Academische Werkplaats EMB van de RUG: '(Be)grijpen wat je (be)grijpen kan. Benutten van wetenschappelijke kennis over mensen met een meervoudige beperking in de praktijk.'

Dr. Margje van der Schuit, senior onderzoeker bij Kentalis: 'Werkzame partnerstrategieën voor het verbeteren van communicatie en taal bij personen met CMB.'

Dr. Eline Heppe (Kentalis/ VU) en Gracia Tham (Stichting Usher syndroom): 'Samenwerking tussen onderzoekers, professionals en ervaringsdeskundigen in onderzoek bij gezinnen met een kind met Usher syndroom.'

Daarnaast presenteerden verschillende promovendi hun promotieonderzoek en kwamen personen met doofblindheid/CMB, hun ouders en begeleiders aan het woord. Tevens was er een posterpresentatie van promovendi Marianne Rorije, Kim Tosolini, Mijkje Worm en Rita Gerkema-Nijhof.

Later in de middag gaf Prof. dr. Saskia Damen haar oratie in de aula van het Academiegebouw aan het Broerplein met als titel: '*het potentieel (be)grijpen*'. Dit in het kader van haar Leeropdracht: Ontwikkeling en leren van personen met communicatief meervoudige beperkingen of doofblindheid.

gisch medewerkers. Mooi werk, maar eigenlijk randvoorwaardelijk voor de begeleiding van de jongeren.

Begin 2000 stapte ik over naar Het Poortje. Werken in de geslotenheid was een hele nieuwe ervaring. Een pittige doelgroep, maar het was ook overzichtelijker dan bij jeugdzorg. Pedagogisch was de open jeugdzorg veel moeilijker dan de gesloten jeugdinstelling. Het hebben van de mogelijkheid voor een deur op slot of een fysieke time-out gaf de medewerkers rust. Mijn respect voor de pedagogisch medewerkers op de open groepen groeide.

Na een rondreis van een half jaar kon ik terugkomen bij Het Poortje en aan de slag in Veenhuizen. Een drama van een plek voor jongeren, want helemaal niet passend en heel onvriendelijk in uitstraling. Alles moest nog in werking gezet worden en de voorwaarden waren slecht. Toch maakte dit ook een mentaliteit los van pionieren, samenwerken en er het beste van maken. We deden dingen samen met de jongeren, organiseerden met beperkte middelen tal van activiteiten en de rollen deden er soms wat minder toe.

Mijn beste gesprekken met jongeren had ik tijdens een potje basketbal of wandelend over het terrein in plaats van in een keurig ingerichte spreekruimte (die waren er ook niet...). Eén van de mooiste momenten kwam toen we de 'Olympische Spelen van Veenhuizen' organiseerden. De jongens waren fanatiek én heel sportief. Er werd aangemoedigd en geklapt en hoe trots waren de meesten op hun medaille. "Dit is voor het eerst in mijn leven dat ik iets win!". Hoe groot het belang van pedagogische methoden ook was en is, hier heb ik ook geleerd dat de menselijke connectie altijd de basis is.

Na een aantal jaar begon het systeem steeds meer te knellen. We waren inmiddels op orde, werkten keurig volgens alle normen en boeken vooruitgang, maar het opstellen van behandelplannen in formats en taal, die voor de jongeren totaal onbegrijpelijk waren, ging me steeds meer tegenstaan. Ik maakte schaduwplannen waar de jongeren zelf echt mee aan de slag gingen en zag mezelf dan achter mijn bureau de officiële plannen schrijven die geen enkel ander doel dienden dan een vinkje in een systeem. En daarbij gebeurde iets ergers: ik verloor beetje bij beetje mijn interesse in de individuele jongeren. Ze gingen op elkaar lijken en ik raakte minder betrokken. Tijd om iets anders te gaan doen.

Mijn motivatie voor de (jeugd)zorg was niet weg, dus ik wilde me meer gaan bezighouden met het beleid en een baan bij de provincie Drenthe bood die kans. Beleidsmedewerker zorg en verantwoordelijk voor ouderen-, GGZ-

en ambulancezorg. Wat een compleet andere omgeving! Ook met aardige collega's, maar met veel minder hectiek en ook veel minder druk. Het was leerzaam om het werken van de overheid te leren kennen en ik kon nieuwe dingen initiëren en dan ook echt werkelijkheid zien worden. Ik had tijd over, dus de jeugdzorg kwam daar deels bij en vervolgens ook nog het bibliotheekwerk. Maar eigenlijk verveelde ik me ook vaak, dus toen na ruim een jaar een oude bekende belde, was ik snel overgehaald om iets nieuws te verkennen.

Ik werd directieadviseur bij Agentschap Telecom van het ministerie van Economische Zaken. Dag jeugdhulpverlening, dag zorg, dag orthopedagogiek... En welkom in de wereld van digitale communicatie, reorganisatie, landelijke en Europese strategie, financiën en afstemmen met Den Haag. De uitdaging was groot en ik genoot van het tempo en het steeds iets nieuws moeten doen. Het werk als adviseur en projectleider lag me goed en ik kreeg de verantwoordelijkheid voor steeds ingewikkelder en belangrijker projecten.

Het logisch en in abstracties denken dat ik vanuit mijn studie kende, kwam me op een andere manier goed van pas. En ik leerde ook dat de grootste projecten nog steeds gaan om mensenwerk en onderlinge interactie; dank je wel, orthopedagogiek! Onder-tussen deed ik bedrijfskunde ernaast en langzamerhand ontstond de combinatie van gedragswetenschapper en bedrijfskundige waar ik later nog veel profijt van zou hebben. Na ruim twee jaar werd ik benaderd om bij Het Zuiderlicht, een organisatieadviesbureau, aan de slag te gaan. Wat een mooie kans! Waardevolle projecten doen en ondertussen in de keuken van tal van organisaties kijken. We waren met zijn vieren en wat was dat gaaf! Elke dag belde ik met al mijn collega's: sparren, successen vieren, dilemma's delen, kansen en ideeën bespreken.

Gebruikmakend van mijn projectleiderservaring en gecombineerde gedragswetenschappelijke en bedrijfskundige kennis kreeg ik steeds meer vragen die juist op dat snijvlak lagen: teamontwikkeling, coaching, leiderschapsbegeleiding, organisatieontwikkeling. We werkten hard, maar vooral met veel plezier! Het bedrijf groeide en dat zorgde ook voor een andere dynamiek. Tien mensen is nog steeds te overzien, maar dagelijks met iedereen bellen zat er niet meer in. Het vinden van gezamenlijkheid wordt dan ineens een belangrijk doel en probeer dat meer eens te vangen in woorden. We werkten nog steeds met veel plezier en toch was er voor mij iets veranderd. Na vijf jaar was het bedrijf minder eigen geworden voor mij.

Het moment dat ik me dat realiseerde, was het zaadje

Orthopedagoog aan het woord: Arjan Helmantel

Halverwege het studiejaar '1993-'1994 begon ik met de studie (ortho)pedagogiek. Eigenlijk was ik bezig met een tussenjaar – ja, ja, ik was mijn tijd ver vooruit – en werkte op een groep in de gehandicaptenzorg. Maar toen de oproep voor militaire dienst op de

deurmat viel, wist ik niet hoe snel ik me moest inschrijven voor een studie om zo de dienstplicht te ontlopen. Het werd dus (ortho)pedagogiek.

Het echte studeren begon pas in september 1994 en wat mij vooral opviel tijdens de colleges was de verhouding vrouw-man. Na het eerste jaar koos het merendeel van de mannen ook nog voor bewegingswetenschappen en ik werd daarmee één van de drie mannen in een groep van ongeveer 90 studenten. De studie ging me goed af, al beviel het me wisselend. Pas later realiseerde ik me wat ik geleerd had. Dat ging vaak minder over de speci-

fieke orthopedagogische kennis, maar wel over het academisch denken en het snappen van ontwikkelpatronen. Beide zouden me later goed van pas komen.

Ik liep stage bij toenmalig Jeugdzorg Groningen (het tegenwoordige Elker) en dat was leuk. Ik leerde veel over het werk als gedragswetenschapper, samenwerken, het verschil tussen gelijk hebben en krijgen en de dilemma's van de dagelijkse jeugdzorgpraktijk. Augustus 1998 haalde ik mijn bul op en als mannelijke orthopedagoog had ik een streepje voor op de arbeidsmarkt. Een baan bij Jeugdzorg Groningen lag er al snel, terwijl ik startte met de postacademische beroepsopleiding.

In mijn eentje verantwoordelijk zijn voor een aantal groepen lukte best goed, maar ik vond het ook pittig. In de boeken en beleidsstukken leken de methodieken en programma's heel logisch, maar de praktijk was weerbarstig. Meer dan de helft van mijn werk ging over de ontwikkeling en motivatie van de teams van pedago-

geplant voor iets wat me echt eigen zou kunnen zijn: mijn eigen bedrijf. In 2011 trok ik de stoute schoenen aan en besprak dit met mijn werkgevers: "ik ga voor mezelf beginnen!" Het viel ze rauw op het dak, maar het zegt alles over hen en onze relatie dat ze vooral trots waren: iemand van hen vloog uit en ze hadden er meer dan vertrouwen in. Met oog voor hun en mijn belangen ontbonden we mijn contract en daar ging ik: een eigen kantoor, eigen klanten, eigen tijd, op mijn eigen manier.

Voor een groot deel ging mijn werk gewoon door. Ik werd niet ineens anders en mijn klanten en hun vraagstukken ook niet. Toch veranderde er iets: ik bepaalde mijn eigen werkwijze, tarief, werktijden en mensen met wie ik wilde samenwerken. Ze zeggen wel eens: 'Als ZZP-ers zijn we niet alleen, we zijn met z'n allen.' En deels is dat waar: collega's waren zo gevonden en mooie samenwerkingen ontstonden. Toch is er ook een andere kant: inspiratie komt niet automatisch van collega's bij je, spontane korte ontmoetingen zijn er niet zo maar en er is geen andere startmotor dan je eigen, dus je moet aan de bak. Maar de vrijheid en ruimte om echt eigen keuzes te maken is heerlijk!

Vanaf 2013 dook ik in allerlei opleidingen. Mijn werk was al steeds meer opgeschoven naar de 'zachtere' opdrachten in het adviesvak: teamontwikkeling, leiderschap, coaching en organisatieontwikkeling. Ik wilde verder leren en me verdiepen in wat er onder de oppervlakte gebeurt. Een 3-jarige opleiding op het gebied van systemisch werk (o.a. familie- en organisatieopstellingen), transactionele analyse en NLP volgde. Wat leerde ik veel! Eerst over mezelf en alles wat ik bewust en onbewust meeneem in contact en daarna ook veel over de ander en hoe in ontwikkeling te begeleiden. Bijna automatisch werden de vragen in werk ook steeds complexer en diepgaander. Stevige team- of organisatieklussen, belangrijke leiderschapsontwikkeling, diepe persoonlijke vragen, ze kwamen vervolgens wekelijks voorbij.

En dus wilde ik nog meer leren en verdiepte me verder in het systemisch werken. Na meerdere opleidingen kan ik haast niet meer anders dan op die manier naar vraagstukken kijken. Bijna altijd ben ik met mijn klanten de verhoudingen aan het neerzetten en ervaren in plaats van het alleen cognitief te analyseren. Het is een enorme toevoeging aan mijn werk. En ik realiseer me ook steeds weer hoe mijn gedragswetenschappelijke achtergrond me helpt in mijn werk. Ook daar leerden we te kijken naar patronen, om uit te zoomen en breder te kijken dan alleen het gedrag van dat ene kind dat voor je zat en om de dynamieken te onderzoeken en de functie die ze hebben voor het systeem.

Een hoogtepunt volgde in 2019 met het oprichten van Haard. Samen met een collega die grotendeels dezelfde vervolgoedingen heeft gevolgd, bieden we leiderschapsprogramma's aan waarvoor mensen zichzelf aanmelden. Leaders die bereid zijn in de spiegel te kijken, hun eigen patronen te onderzoeken en waar nodig te veranderen en dan echt vanuit zichzelf hun rol in de organisatie nemen; het is prachtig werk om te begeleiden!

Inmiddels werk ik ruim 12 jaar voor mezelf en het bevalt me heel goed! Ik werk allang niet meer als orthopedagoog, maar vrijwel dagelijks pas ik de opgedane kennis en ervaring nog toe. Uiteindelijk zijn jongeren met ingewikkeld gedrag niet heel anders dan directeuren die vastlopen in hun leiderschap. Dat is toch best een mooie en misschien zelfs geruststellende gedachte...

Academische werkplaats EMB

Focus op onderzoek

Donderdag 15 juni waren veel van onze onderzoekers te vinden op het congres 'Focus op onderzoek', in de Eenhoorn in Amersfoort. Dit congres richtte zich primair op onderzoekers, beleidsmakers, professionals en management en was verder interessant voor iedereen die betrokken en geïnteresseerd is in (wetenschappelijk) onderzoek bij mensen met een verstandelijke beperking.

Podium voor actueel onderzoek

Meer dan ooit vraagt onderzoek dat gericht is op mensen met (verstandelijke) beperkingen om duurzame gelijkwaardige samenwerking tussen alle betrokkenen uit de werelden van beleid, praktijk, onderzoek en onderwijs. Het ervaringsperspectief is in alle gevallen belangrijk om mee te nemen, tijdens het onderzoek en in het benutten van de uitkomsten in de praktijk. In academische werkplaatsen en andere kennisnetwerken

is de afgelopen jaren weer volop kennis gecreëerd, gedeeld en toegepast. Het congres Focus op onderzoek bood hun een podium aan voor het delen en verspreiden van kennis en ervaring en onderlinge kennismaking. Lotte Piekema over haar ervaring tijdens het congres: 'Op 15 juni was het congres 'Focus op Onderzoek', waarin werd gekeken hoe we meer impact kunnen realiseren. Vanuit de Academische Werkplaats EMB mocht ik samen met mijn collega Annemieke Enninga, Paula Sterkenburg, Kyra Frederiks en Linda Messemaker-Veerman van de VU, en Catehlijn Oudshoorn-Smith van Tranzo, iets vertellen over technologie en eHealth. Een leuke samenwerking die tot een mooi symposium leidde!

Ik heb hierin iets verteld over de technologie die wordt ingezet bij mensen met (zeer) ernstige verstandelijke en meervoudige beperking (zevmb) en wat voor impact dit heeft op de kwaliteit van leven. Technologie wordt bij mensen met (zevmb) vooral ingezet om zelfbeschikking en persoonlijke ontwikkeling te verbeteren. Samen met de deelnemers van het symposium hebben we gekeken hoe we nog meer impact kunnen realiseren, het netwerk nog meer kunnen betrekken bij de inzet van technologie en hoe we technologie in de praktijk kunnen inzetten.' Voor meer informatie over het congres: <https://www.kennispleingehandicaptensector.nl/actueel/nieuws/congres-focus-op-onderzoek-verbint-onderzoek-en-praktijk>

Binnen de Academische Werkplaats EMB worden veel mooie onderzoeken uitgevoerd waarbij onderzoekers in samenwerking met ouders en professionals gegevens (data) verzamelen over diverse onderwerpen. In de dagelijkse praktijk zijn er ontzettend veel factoren die het welzijn en de ontwikkeling van personen met EMB beïnvloeden. Onderzoeker en data-analist Arjen van Assen legt uit hoe dat in z'n werk gaat.

Onderbouwde keuzes

'Voor kwalitatief goed onderzoek is het van belang om onderbouwde keuzes te maken in welke informatie je nodig hebt om een vraag voor de praktijk op een goede manier te beantwoorden. Als data-analist kan ik betrokken zijn bij projecten waar gegevens al zijn verzameld. Bij deze projecten probeer je de bestaande data zo goed mogelijk te gebruiken om praktisch relevante vragen te beantwoorden. Bijvoorbeeld bij het OJKO-project, zoals hieronder uitgelegd.

Ook word ik betrokken bij projecten die nog gaan starten. Bij deze projecten heb je als onderzoeker nog invloed op de gegevens die verzameld gaan worden. In deze rol denk ik vooral kritisch met de onderzoekers mee over verschillende vragen.

OJKO 1.0 en 2.0

Als onderzoeker en data-analist ben ik betrokken bij het onderzoek over de motorische ontwikkeling van jonge kinderen met EMB, in het OJKO-project. Tijdens OJKO 1.0 zijn de gegevens verzameld en in OJKO 2.0 maken we er gebruik van. Samen met Marleen Wessels, Annette van der Putten en Wendy Post heb ik gebruik gemaakt van vragenlijstgegevens over de motorische vaardigheden van jonge kinderen met EMB. Het gaat dan bijvoorbeeld om vaardigheden als omrollen, reiken of grijpen. Lees verder: <https://aw-emb.nl/verhalen/vraag-het-de-onderzoeker-data-wat-doe-je-ermee>

Programma Perspectief (voorheen het opvoedings- en ondersteuningsprogramma) is in de jaren 90 van de vorige eeuw aan de Rijksuniversiteit Groningen ontwikkeld binnen de vakgroep Orthopedagogiek door Carla Vlaskamp.

Perspectief helpt professionals en naasten om mensen met (zeer) ernstige verstandelijke en meervoudige beperkingen goed te ondersteunen. Door ze goed te begeleiden kunnen zij, ondanks hun beperkingen, een leven leiden dat aansluit bij hun wensen en behoeften. We weten dat Programma Perspectief werkt, hoe je het programma implementeert in de praktijk én hoe je de resultaten kan bereiken. Er is veel materiaal beschikbaar om te (gaan) werken met Perspectief: <https://www.programmaperspectief.nl/>. Perspectief is ten slotte als één van de weinige effectief bewezen interventies opgenomen in de database van vilans: <https://www.databankinterventies.nl/>

In de praktijk wordt vaak van de werkwijze van Perspectief afgeweken. We weten niet goed hoe en waarom dat gebeurt en welke gevolgen dit heeft voor de effectiviteit. In dit onderzoek proberen we hierachter te komen en de werkwijze te verbeteren. Het onderzoek bestaat uit meerdere stappen die we uitvoeren in twee jaar tijd.

Dit onderzoek wordt uitgevoerd door Josien Schaafsma, MSc j.g.schaafsma@rug.nl onder begeleiding van dr. Annet ten Brug en prof. dr. Annette van der Putten. Voor meer informatie over het onderzoek of over Programma Perspectief kan je contact opnemen met Josien Schaafsma.

Research output Ortho, 22.05.2023 t/m 16.10.2023

A report made in Pure. Prepared by: Margreet Degen-Klabou

Barth, R.P., Zeinstra, L.T., Lee, B.R., & Harder, A.T. (2023). Shared family care: Out-of-home programs for serving parents and children together. *Residential Treatment for Children & Youth*.
<https://doi.org/10.1080/0886571X.2023.2202889>

Cui, J., Lichtwarck-Aschoff, A., Olthof, M., Li, T. & Haselmann, F. (2023). From Metaphor to Computation: Constructing the Potential Landscape for Multivariate Psychological Formal Models. *Multivariate Behavioral Research*, 58(4), 743-761. Advance online publication.
<https://doi.org/10.1080/00273171.2022.2119927>

Visscher, L., Evenboer, E., Reijneveld, M., Scholte, R., & Jansen, D. (2023). Gezinnen met meervoudige en complexe problemen: Wat werkt voor wie, en hoe komt dat? *Kind & Adolescent Praktijk*, 22(3), 24-30.

Hornýák, F., Visscher, L., Delsing, M.J.M.H., Evenboer, K. E., Scholte, R. H. J., Reijneveld, S. A., & Jansen, D. E. M. C. (2023). Improving interventions for families with multiple problems: identifying elements that predict improvement. *Children and Youth Services Review*, 107274.
Expertisecentrum Gezinnen met Meervoudige en Complexe Problemen/RuG, Kenniswerkplaats Jeugd Friesland, Windesheim Lectoraat Jeugd, Jimmy's Leeuwarden, C4Youth, Stjoer en Zorgbelang Groningen (2023). Praatplaat 'De kracht van samenwerken met de mensen om je heen'.

Damen, S., Van Zadelhoff, I., & Tijsseling, C. (2023). Experiences of families involving a parent with progressive deafblindness. *British Journal of Visual Impairment*, 41(2), 212-230. Advance online publication.
<https://doi.org/10.1177/02646196211059751>

De Bruijn, A. G. M., Te Wierike, S. C. M., & Mombarg, R. (2023). Trends in and relations between children's health-related behaviors pre-, mid- and post-Covid. *European Journal of Public Health*, 33(2), 196-201.
<https://doi.org/10.1093/eurpub/ckad007>

Dhondt, A., Van Keer, I., Ceulemans, E., van der Putten, A., & Maes, B. (2023). Describing the communicative profiles of young children with a significant cognitive and motor developmental delay. *AAC: Augmentative and Alternative Communication*, 39(2), 84-95. Advance online publication.
<https://doi.org/10.1080/07434618.2022.2138780>

Dhondt, A., Van Keer, I., van der Putten, A., & Maes, B. (2023). Changes in the early communicative behaviors

of young children with significant cognitive and motor developmental delays in a two-year span. *Journal of Communication Disorders*, 104, Article 106337.
<https://doi.org/10.1016/j.jcomdis.2023.106337>

Eenshuistra, A., Bhola, P. M., Hoek-Dekker, A. J., Knorth, E. J., & Harder, A. T. (2023). To change or not to change? A study regarding the satisfaction of care workers and adolescents with the Motivational Interviewing based residential youth care training program Up2U. *Child and Youth Services*, 44(3), 300-327. Advance online publication.
<https://doi.org/10.1080/0145935X.2022.2113870>

Frizzirin, A., Demo, H., & de Boer, A. (2023). Adolescents' attitudes towards otherness: the development of an assessment instrument. *European Journal of Special Needs Education*, 38(1), 141-150. Advance online publication.
<https://doi.org/10.1080/08856257.2022.2037822>

González Álvarez, R., Hofman, S., ten Brummelaar, M., & López López, M. (2023). Care professionals' perspectives and roles on resilience among LGBTQIA+ youth in out-of-home care: A multidimensional perspective. *Children and Youth Services Review*, 150, Article 107012.
<https://doi.org/10.1016/j.childyouth.2023.107012>

Heltne, A., Braeken, J., Hummelen, B., Germans Selvik, S., Buer Christensen, T., & Paap, M. C. S. (2023). Do Flexible Administration Procedures Promote Individualized Clinical Assessments? An Explorative Analysis of How Clinicians Utilize the Funnel Structure of the SCID-5-AMPD Module I: LPFS. *Journal of Personality Assessment*, 105(5), 636-646. Advance online publication.
<https://doi.org/10.1080/00223891.2022.2152344>

Heltne, A., Frans, N., Hummelen, B., Falkum, E., Germans Selvik, S., & Paap, M. C. S. (2023). A systematic review of measurement uncertainty visualizations in the context of standardized assessments. *Scandinavian Journal of Psychology*, 64(5), 595-608. Advance online publication.
<https://doi.org/10.1111/sjop.12918>

Katsiki, A., & Minnaert, A. (2023). *Self-downing beliefs, coping strategies and math performance: a Rational Emotive Education approach*. Paper presented at 27th Annual JURE conference for Research on Learning and Instruction, Thessaloniki, Greece.
Knorth, E. J. (in press). Hypothese. *Orthopedagogiek: Onderzoek en Praktijk*, 62(4), 168. Article 1.

Kupers, E., de Boer, A., Loopers, J., Bakker, A., & Minnaert, A. (2023). Differentiation and students with special educational needs: teachers' intentions and classroom interactions. In R. Maulana, M. Helms-Lorenz, & R. M. Klassen (Eds.), *Effective teaching around the world: Theoretical, empirical, methodological, and practical insights* (pp. 775-791). Springer.
https://doi.org/10.1007/978-3-031-31678-4_36

Kupers, E., Loopers, J., Albers, C., Bakker, A., & Minnaert, A. (2023). An experience sampling study on the links between daily teacher self-efficacy, need-supportive teaching and student intrinsic motivation. *Frontiers in Psychology*, 14, Article 1159108.
<https://doi.org/10.3389/fpsyg.2023.1159108>

Loopers, J., Kupers, E., de Boer, A., & Minnaert, A. (2023). Changes in need-supportive teaching over the course of one school year: differences between students with special educational needs and typically developing students. *European Journal of Special Needs Education*, 38(5), 688-703. Advance online publication.
<https://doi.org/10.1080/08856257.2022.2159279>

Mombarg, R., de Bruijn, A. G. M., Smits, I. A. M., Hemker, B. T., Hartman, E., Bosker, R., & Timmermans, A. (2023). Development of fundamental motor skills between 2006 and 2016 in Dutch primary school children. *Physical Education and Sport Pedagogy*, 28(6), 583-600. Advance online publication.
<https://doi.org/10.1080/17408989.2021.2006621>

Oelen, A., Luinge, M., Kassenberg, A., Luttik, M-L., & Minnaert, A. (2023). *Een soepele overgang: Overgang van de voorschoolse periode naar de basisschool voor kinderen met speciale onderwijsbehoeftes*. Poster session presented at Onderwijs Research Dagen 2023, Amsterdam.

Pelgrim, S., Oenema - Mostert, C., Sanches, M., & Minnaert, A. (2023). Validatie van een ontwikkelingsvaardighedenlijst voor jonge (0-5 jaar) Surinaamse kinderen. *Pedagogische Studiën*, 100(2), 196-220.
<https://doi.org/10.59302/ps.v100i2.14223>

Rorije, M., Damen, S., Janssen, M., & Minnaert, A. (2023). Applying Erikson's theory of psychosocial development to understand autonomy development in children and youths with deafblindness: a systematic literature review. *Frontiers in Education*, 8, Article 1228905.
<https://doi.org/10.3389/feduc.2023.1228905>

Sluiter, M. N., Bos, E. H., Doornenbal, J. M., de Jonge, P., & Batstra, L. (2023). Wild and Willful Kids: Can We Help Parents? The Effectiveness of a Group Parent Training Program Without a Psychiatric Label. *Journal of Psychiatric Practice*, 29(3), 246-259.
<https://doi.org/10.1097/PRA.0000000000000704>

Testerink, G., ten Brug, A., Douma, G., & van der Putten, A. (2023). Snoezelen in people with intellectual disability or dementia: A systematic review. *International Journal of Nursing Studies Advances*, 5, Article 100152.
<https://doi.org/10.1016/j.ijnsa.2023.100152>

van Assen, A., Post, W., Grietens, H., & Knot-Dickscheit, J. (2023). Child and Youth Coaching in families experiencing complex and multiple problems: A longitudinal evaluation study. *Child and Family Social Work*, 28(2), 321-336. Advance online publication.
<https://doi.org/10.1111/cfs.12964>

van Loon, D., Minnaert, A., & Reincke, R. (2023). *Rapportage pilot Kindbegrip leerlingversie (LL) en Monitor Sociale Veiligheid (MSV)*. Topicus.

Orthopedagoog aan het woord: Romy Naberman

Van het kleine, vertrouwde Sint Jansklooster naar de grote stad. Voor mij was de studietijd in Groningen op veel vlakken een grote ontwikkeling.

Ik ben opgegroeid in een hechte omgeving; de Kop van Overijssel. Waar we nog lekker dialect praten met elkaar, er wordt uitgekeken naar dorpsfeesten en de meesten in het dorp blijven wonen, waar ze geboren en getogen zijn. Daar heb ik een fijne jeugd gehad en kwam ik tot de conclusie dat ik graag met kinderen wilde werken. Hoe en wat, dat wist ik nog niet precies. Na de HAVO heb ik de opleiding Sociaal Pedagogische

Hulpverlening gevolgd op Hogeschool Windesheim in Zwolle. Vanuit Sint Jansklooster was dat ongeveer een uurtje met de bus. De vele stages gaven me steeds meer informatie over wat ik zocht in mijn ideale baan. De functie van orthopedagoog werd ontdekt en zo ben ik in 2012 begonnen met het schakelprogramma van de SPO.

Ik woonde in een gezellig huis aan het Damsterdiep en kwam erachter dat mijn buurvrouw Amber bij mij in de collegezaal zat. Samen met nog een paar andere meiden vormden we al snel het vriendinnengroepje “iets met voeten”, omdat men altijd denkt dat je studeert voor orthopeed, als je zegt dat je Orthopedagogiek doet. Overdag een baantje in de kinderopvang en 's avonds in de studiebanken met een maaltijdsalade van de Appie.

Een heerlijke tijd en wat voelde ik me op mijn plek in het mooie Groningen. Daar zat ik dan als 21-jarige meid in de mooiste gebouwen van de Rijksuniversiteit te luisteren naar mensen als Trijntje Roggen, Laura Bats-tra, Alexander Minnaert en Jelle Drost. Een studententijd is niet hetzelfde zonder een groep geweldige mensen om je heen. Tijdens de tentamenweken sloten we ons hele dagen op in de UB om zowel individueel als in groepsruimtes te leren en elkaar te overhoren.

 We werden lid van ODIOM, de studievereniging, en waren daar actief in de redactie van het blad en het opzetten van een commissie voor alle schakelstudenten. We deden mee aan pub quizzes, aten met elkaar en filosofeerden over het leven. Het was voor mij een tijd van ontwikkeling, het verbreden van mijn horizon en het opbouwen van een gezonde dosis zelfvertrouwen. Nog steeds hebben we contact en ieder jaar gaan we een weekendje weg met elkaar om bij te kletsen.

Na twee jaar onderwijs bij de SPO kon ik starten met de master Orthopedagogiek. Tijdens mijn stage bij Accare in Hogeveen was ik werkzaam in een FACT team. Naast het ervaring opdoen met diagnostiek en behandeling, zag ik ook de kracht van de systeemgerichte benadering, het op pad gaan, het kind/het gezin zien in de eigen context.

Mijn thesis heb ik geschreven over dolfijntherapie bij kinderen met Downsyndroom. Omdat ik een neefje heb met Down, was het bijzonder om deze thesis te schrijven en een bijdrage te leveren aan het onderzoek van Steffie van der Steen. Hierna was ik dan echt een afgestudeerd orthopedagog. Dat trotse gevoel als je met je studievriendinnen op de trappen van het academiegebouw staat met een masterdiploma in je hand is moeilijk te evenaren.

Voor mijn werkende leven begon, ben ik een aantal maanden gaan reizen, waarna ik mijn intrede nam in mijn eerste eigen huurwoning in Zwolle. Dichter bij

mijn familie, maar wel met de vrijheid en de mogelijkheden van de stad. Mijn eerste werkervaring deed ik op als gedragswetenschapper bij RIBW Groep Overijssel. Dit is een organisatie die mensen met een psychiatrische aandoening of ontwikkelingsproblematiek (zoals autisme) ondersteunt bij het zelfstandig of beschermd wonen. Als gedragswetenschapper dacht ik mee met begeleidingsteams over vraagstukken waar ze tegenaan liepen en gaf ik advies.

Hierna kreeg ik een functie als gedragsdeskundige bij Vitree, een jeugdzorg organisatie in Kampen en Flevoland. Hier was ik zorginhoudelijk verantwoordelijk voor kinderen die niet meer thuis konden wonen. Zij woonden structureel of tijdelijk ‘op de groep’ en stroomden weer door naar de thuissituatie of werkten in fases toe naar zelfstandigheid. In deze functie coachte ik de begeleiders, zette ik behandellijnen uit en voerde ik gesprekken met alle betrokkenen rondom het kind. Hoewel ik hier in korte tijd veel heb geleerd, ging mijn hart er niet sneller van kloppen. Ik wilde graag daar zijn waar uithuisplaatsingen nog voorkomen konden worden. Waar het kind nog in zijn eigen systeem was, thuis.

Daarom voelde ik me pas echt op mijn plek bij praktijk DichterBij. Een kleine, net gestarte praktijk van Orthopedagoog-Generalist Theo Leusink in Dronten. Theo is een visionair als het gaat om het systeemdenken bij het behandelen van kinderen en jongeren in de specialistische GGZ. Ik heb hier veel geleerd over ons vak, maar ook over mezelf. Het was een periode waarin ik leerde hoe waardevol de therapeutische relatie is voor het ondersteunen van onze doelgroep, maar vooral ook dat de sleutel tot succes in samenwerking met het systeem te vinden is. Ondertussen kreeg ik een droom om ooit voor mezelf te gaan werken, in welke vorm dan ook. Ik zag niet aankomen dat dit al sneller zou zijn dan verwacht.

In 2020 maakte ik de overstap naar Educare, een praktijk in Steenwijk en Meppel, waar ik als ZZP-er zou gaan werken. Ik schreef me in bij de KVK en kreeg al snel andere aanbiedingen voor klussen. Uiteindelijk heb ik drie jaar lang verschillende klussen als behandelaar en gedragswetenschapper gedaan alvorens ik de stoute schoenen aantrok om mijn eigen praktijk te beginnen.

Nu combineer ik het zzp-schap met mijn eigen praktijk en geniet ik enorm van de vrijheid, het plezier en alle mooie mensen en verhalen die op mijn pad komen. Mijn praktijk richt zich op kinderen, jongeren, twintigers en ouders die baat hebben bij een systeemgerichte benadering bij opvoedingsvraagstukken, angst- en stemmingsproblemen, identiteitsvraagstukken, omgaan met een echtscheiding en ga zo maar door.

Doordat ik een particuliere praktijk heb, wordt de zorg niet vergoed, maar kun je wel snel bij mij terecht. Hoe ik dit precies doe is te lezen op mijn website. Ondertussen ben ik, na de basiscursus CGT en EMDR, gestart met het eerste deel van de systeemtherapie opleiding. Deze opleiding is voor mij volop genieten en precies waarvoor ik orthopedagoog ben geworden. Verder hoop ik dat het in de toekomst het weer makkelijker wordt voor zelfstandigen om Orthopedagoog-Generalist te worden en dat onze functie dezelfde positie

en waardering krijgt als die van psychologen en GZ-psychologen. Tot die tijd blijf ik lekker genieten en doorleren in ons mooie vak. Ik ben nog iedere dag blij dat ik heb gekozen voor deze opleiding in het mooie Groningen en kom er graag terug.

Romy Naberman
 MSc. Orthopedagoog
 NVO & SKJ geregistreerd
 www.deorthopedagoogzwolle.nl

EARLI 2023

In augustus bezocht een delegatie van collega's van de basiseenheid Orthopedagogiek: Leren & Ontwikkelen de EARLI 2023 conferentie in Thessaloniki, Griekenland. De conferentie bood veel inspiratie en netwerk mogelijkheden en draaide om het thema ‘Onderwijs als hoop in onzekere tijden’. Met temperaturen die opliepen tot 39°C werden de waaier en taxivouchers, aangeboden door de organisatie, zeer gewaardeerd! Hieronder enkele van onze individuele ervaringen: Samen met collega's uit Zweden en Duitsland organiseerde Florianne Rademaker een symposium over sociaal spel in het inclusief onderwijs. Het symposium bevatte vier presentaties over op spel gebaseerde interventies voor leerlingen met extra ondersteuningsbehoeften en hun potentieel voor het bevorderen van sociale participatie, betrokkenheid en welzijn. Elisa Kupers gaf een presentatie over het project Differentiatie Binnenstebuiten binnen een symposium over de Theory of Planned Behavior en inclusief onderwijs. In dit onderzoek keken we onder andere naar de inten-

ties van docenten om rekening te houden met verschillende onderwijsbehoeften van leerlingen, en concludeerden we dat algemene vragenlijsten hierover moeten worden aangevuld met observaties in de klas en ‘experience sampling’ om een echt goed beeld te krijgen.

Het onderzoek dat tijdens de presentatie is gepresenteerd is deels gebaseerd op data en onderzoek uit het proefschrift van Astrid Menninga. Erica Kamphorst maakte deel uit van een divers symposium over verschillende (methodologische) benaderingen van cognitieve vaardigheden en schoolprestaties. Tijdens dit symposium presenteerde ze haar onderzoek naar een persoonsgerichte benadering van schoolrijpheid en vroege schoolprestaties.

Erica Kamphorst

In Kaart

Suzanne Houwen zit in de stuurgroep van ‘In Kaart’, een groot longitudinaal onderzoek register gericht op het verzamelen van informatie van individuen met (een vermoeden van) DCD, ASS, ADHD, dyslexie, visuele beperking en/of verstandelijke beperking en hun families over een breed scala aan variabelen (bijv. demografische informatie, gezins- en woonsituatie, behandelingen, psychologische kenmerken, gezondheids-geschiedenis, algemeen welzijn), voornamelijk via online vragenlijsten (zie <https://www.inkaart.org>). Daarnaast wordt elk voorjaar onderzoek gedaan naar een specifiek thema. Voor het voorjaar van 2024 zijn de thema's stigma in onderwijs en werk voor deelnemers >16 jaar en digitaal gedrag van kinderen voor ouders

In Kaart

van kinderen <16 jaar. De verzamelde informatie wordt gebruikt om wetenschappelijk onderzoek te doen. Ook wordt de informatie gebruikt voor belangenbehartiging, bijvoorbeeld via de oudervereniging Balans. In Kaart is een samenwerking tussen mensen met ontwikkelingsproblemen en hun families en de Vrije Universiteit Amsterdam, Viveon-Academische Werkplaats 's Heeren Loo - VU, Rijksuniversiteit Groningen, Universiteit van Amsterdam, Nederlands Autisme Register (NAR), de Landelijke Oudervereniging Balans, de Nederlandse Dyslexie Stichting (SDN), Revalidatiecentrum Friesland, Revalidatiecentrum Roessingh, Centrum voor Revalidatie en de Nederlandse DCD Stuurgroep.

Toch maar even iets over ‘Zwarte Piet’

Rond de tijd dat u dit leest ben ik, voor het twaalfde jaar in successie, actief als Sinterklaas, ondersteund door leden van de studievereniging ODIOM, enkele collega's en leden van de studenten vereniging Albertus, om vele gezinnen, die onder de armoedegrens leven, een klein beetje warmte en geluk te bezorgen. We doen dit via de Stichting Kledingbeurs de Zeecontainer in Groningen. Het bracht mij in gedachten weer terug naar de discussie rond ‘Zwarte Piet’.

Eind oktober 1968 was er in de kranten zo het een en ander te lezen over ouders die hun kinderen te veel met ‘Zwarte Piet’ bedreigden. Daarbij kwam bijvoorbeeld naar voren dat het ‘mee te worden genomen in de zak naar Spanje’ als zeer bedreigend overkwam bij de kinderen.

Het was de Groninger kinderarts Magda Brandenburg, destijds 49 jaar, die stelde dat de gevolgen van bedreigingen konden leiden tot nachtmerries, het gaan nagelbijten, slechter gaan eten, opnieuw onzinnelijk worden tot minder snel zelfstandig worden. Verder waarschuwde zij voor de mogelijkheid tot ontstaan van ernstige gedragsproblemen. Haar mening was terug te vinden in een artikel in het tijdschrift ‘Ons Gezin’, dat maandelijks verscheen.

Zij bracht al zeer vroegtijdig de negatieve gevolgen van het gebruik van schmink om te komen tot ‘Zwarte Piet’ onder de aandacht. Zij stelde namelijk ook dat bij sommige kinderen op latere leeftijd de gedragingen van ‘Zwarte Piet’ en de bedreigingen door de ouders konden leiden tot hun attitude ten opzichte van mensen met een andere huidskleur.

Zij gaf de ouders tevens het advies het opzetten van de schoen zo veel mogelijk uit te stellen waardoor de ouders niet in te grote problemen zouden worden gebracht ten opzichte van het gedrag van de kinderen. Tenslotte stelde zij voor er op de scholen ook overleg te plegen om te komen tot afspraken over het niet al te vroeg promoten van het Sinterklaasfeest.

Het gebruik van ‘Zwarte Piet’ was trouwens een uitvinding van de Amsterdamse onderwijzer Jan Schenkman. In 1850 introduceerde hij de zwarte knecht van de goedheiligman in zijn boekje Sint Nikolaas en zijn knecht. In een tijd waarin kolonialisme nog vanzelfsprekend was, paste de nieuwe figuur in het heersende wereldbeeld.

Ook verzon Schenkman de stoomboot, waarmee Sinterklaas naar Nederland komt. Daarnaast veranderde Schenkman het karakter van Sinterklaas: waar de Sint tot dan toe werd geportretteerd als een morsige oude man, die er niet voor terugdeinsde om stoute kinderen eens een flink pak rammel te verkopen, toverde Schenkman de Sint om tot een deftige kindervriend.

Waarom Schenkman precies koos voor een donkere helper is niet helemaal duidelijk. Er lijken geen racistische bedoelingen achter te zitten. Op een van de afbeeldingen in het boekje van Schenkman rijdt de knecht ook op een paard, net als Sinterklaas. De Sint doet zelf de cadeautjes in de schoorsteen. Van een ongelijkwaardige verhouding tussen de Sint en zijn knecht, laat staan een verwijzing naar slavernij, is geen sprake. Uit andere teksten van Schenkman blijkt ook nog eens dat hij niets van slavernij moest hebben. Daar komt bij dat hij lid was van de Maatschappij tot Nut van 't Algemeen, die streefde naar afschaffing van slavernij.

Bronnen: Nieuwsblad van het Noorden, oktober 1968
En www.historien.nl

Hans Knot

Uitreiking MEDEA Award.

Op 20 juni werd tijdens de internationale conferentie ‘Where Pedagogy meets Media’ in Leuven (België) de Internationale MEDEA Award uitgereikt aan de medewerkers van Mediajungle voor het door hen ontwikkelde spel Super Fake Safari.

De Super Fake Safari is een speelse combinatie van een fysieke puzzel en een app. Spelers leren op interactieve wijze over vier verschillende vormen van desinformatie. Clickbait, nepnieuws, deepfake-technologie en de onwerkelijke wereld van sociale media worden stap voor stap eenvoudig uitgelegd. De spelers sluiten steeds een onderdeel af door de juiste vorm van desinformatie op de puzzel te vinden. Zo leren zij desinformatie ook in een andere context herkennen.

Dit spel werd door 80 juryleden als beste verkozen uit 70 inzendingen vanuit de hele wereld. Jelle Drost is hoofd onderzoek bij Media Jungle, waar hij onderzoek doet onder meer naar de ontwikkeling en toepassing van de verschillende spellen, die bij Mediajungle worden ontwikkeld.

www.mediajungle.eu

